

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnistvu prejeman:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Izaja vsak dan sveder izvzemati nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterskopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 65.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-30

za Nemčijo:

celo leto	K 28—
pol leta	14—
četrt leta	7-00
na mesec	2-30

za Ameriko in vse druge dežele:

celo leto	K 30—
pol leta	15—
četrt leta	7-50
na mesec	2-50

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma. Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 65.

Za državne uslužbence.

V nedeljo je priredila ljubljanska podružnica I. avstrijskega društva državnih slug javen shod, na katerem je imel ljubljanski državni poslanec dr. Vladimir Ravnikar sledeči govor:

Častiti zborovalci! — Dragi prijatelji!

Drage volje sem se odzval vašemu vabilu ter prišel na današnji shod, ne samo, da se informiram kakor častiti tovariši prof. Jare, ker vaše težnje so mi znane, ne samo, da kot vaš državni poslanec čujem vaše pritožbe, jih vzamem v vednost ter od dam na pristojno mesto, ampak prav posebno se zategadelj, da javno izjavljam, da te vaše pritožbe popolnoma odobravam, da jih smatram za popolnoma upravičene in da naravnost pozdravljam ta vaš shod, ki se peča s tako važnim in perečim vprašanjem, kakor je draginjsko vprašanje. Želim le, da bi temu vašemu izgledu sledile tudi druge korporacije, saj le tedaj se bo vlada ozirala na naše zadevne predloge v parlamentu, ako bo čutila, da imajo poslanci v tem vprašanju najkrepkejšo zaslombo v stisnjenosti svojega volilstva, ki je pripravljeno dati v odločilnem trenutku svojih poslancev najkrepkejši poudarek. Ako se volilci sami ne ganejo, pridejo naši nasprotniki kaj kmalu z očitanjem, češ, to so poslanci sami izkuhali in prav pri obravnavah v julijemskem zasedanju nas je pri razpravljanju o uvozu argentinskega mesa z gotove strani, ki jo vsi poznate, zadelo očitanje, da uganjanje demagogijo, da se hočemo s svojimi predlogi, kateri da so neizvedljivi, le laskati svojim volilec. Prav iz tega razloga pozdravljam še posebno to današnje vaše zborovanje, kakor že v naprej pozdravljam ono veliko gibanje, ki se pripravlja med železničarji za izboljšanje njihovih gmotnih razmer. Je pa žalostno, da naših vlad, kadar gre za kulturne zadeve zlasti kakšnega slovanskega naroda ali za krušno vprašanje tega ali onega stanu, ne moremo nikdar prebrati s prijazno besedo in z argumenti, ampak moramo vselej priti z najsilnejšim pritiskom po načelu do ut des, dam ti duševno in telesno moč na razpolago, toda le pogojno, ako mi tudi ti država daš, kar mi gre, vsaj pa toliko, da morem počeno in stanu primerno živeti.

Ako hočemo prav presoditi draginjsko vprašanje in skušamo rešiti ta problem, treba bi bilo predvsem preiskati, odkod draginja, kje ima svoj izvor. Razmotrivanje v tem pogledu ne spada toliko v okvir današnjega zborovanja, tudi bi zavzelo premnogo časa, ako naj se na široko pečam s tem razmotrivanjem, ki pa je po sebi jako zanimivo. Naj navedam v tem oziru le nekaj glavnih misli.

Konstatirati je predvsem, kakor je to že prof. Jare dejal, da je draginja splošna, splošna v tem smislu, da je svetovna in splošna v tem smislu, da obsega vse stvari in predmete, ki jih človek potrebuje za svoje življenje.

Po vsem kulturnem svetu stare Evrope se danes razlega glas o draginji. Prav pred kratkim je na Angleškem, v tej bogati deželi, buknil splošen štrajk — zaradi draginje. Iz Francoske, iz Belgije in Holandije prihajajo poročila o praveci revoluciji zaradi draginje, o revoluciji, ki se obrača proti producentom in proti prodajalcem živil in življenjskih potrebščin. Prav smo čitali, da so bile na Dunaju demonstracije zaradi podražanja stanovanj. Draginja torej izjemoma enkrat ni avstrijska specialiteta, ampak je povsod, in to je, kar se postreže resnost položaja. Zakaj to dokazuje, da se draginji ne moremo več izogniti s polovičnimi sredstvi in s krajevnimi pripomočki, ampak treba bo v to razsežne, da, celo mednarodne ali prav rečeno, meddržavne akcije.

Splošna je draginja, kakor rečeno tudi v tem oziru, da obsega vse človeške življenjske potrebščine. Podražila se nista samo meso in moka, ampak sploh vsa živila: mleko, zelenjava, sadje, kava, sladkor, obleka, obutev in stanovanj.

Odkod to? Je več vzrokov. Naj navajam samo nekatere. Brez dvoma nosi na tem nekaj krivde — Amerika. Ne morda samo zaradi tega, ker nam zlasti iz Avstrije odnaša najboljše delavne sile, ampak zaradi tega, ker je tam že dolgo časa splošno dražje življenje, ki se po ljudeh vračajočih se v naše kraje, zanaša tudi k nam. In dolarjeva dežela nam je prinesla tudi zmanjšano notranjo vrednost denarja. Dolar je okroglo 5 K, toda dolar v Ameriki nikakor ne odgovarja vrednosti naših 5 K, ampak je njega vrednost resnično mnogo manjša, polovična. Mi se čudimo, ako čujemo, da ima tam boljši dela-

vec po 3 ali 4 dolarje na dan, torej po naše 15 do 20 K, toda v Ameriki ti 4 dolarji nikakor ne odtehtajo vrednosti naših 20 K, ampak 8, k večjemu 10 K. Seveda pri nas še vedno dobis za dolar svojih 5 K in to ravno je privlačna sila za naše ljudi. Za enako delo, ki bi zanje tu dobil 6 K dnevno, dobi tam 3 dolarje, ki se izpremenijo, ako jih pošlje domov, v 15 krou. Denar je tam izgubil na svoji notranji vrednosti in zategadelj je v Ameriki šteti za vsako potrebeno skoro še enkrat več, kakor pri nas.

Vsled dobrih komunikacijskih zvez, vsled živahne medsebojne trgovine, vsled stalnega obcevanja z Ameriko, se ta zmanjšana vrednost denarja prenaša tudi na naše kraje in se polagoma skuša izenačiti z ono v Evropi. Tudi pri nas krona ali goldinar nima več one vrednosti, nego pred 10 leti in prav v tem leži eden izmed vzrokov, da je tudi pri nas za vsako stvar šteti danes več enot, nego pred recimo 10. leti.

So pa tudi drugi vzroki draginje. Enega izmed teh vidim v onem naravnem toku ljudstva z dežele v mesta. Dočim s tega razloga poljedelstvo nazaduje ter nam more producirati manj živil, pa rase število mestnega prebivalstva, ki živi ne produciira, ampak jih samo uživa. Razen tega daje življenje po mestih več prilike in več potrebe do uživanja in razkošja. Podoželan postane obrtnik, trgovec, mali uradnik ali sluga, treba je stanu primerno se oblačiti in stanovati. Zahteva boljše življenje in semtertja, kdo bi mu to zameril, tudi nekaj telesnega in duševnega razvedrila.

Sploh gre današnje življenje za tem, in vse socialno gibanje je temu posvečeno, kar je popolnoma pravilno, da se nižjem in revnejšim slojem da udobnejše življenje in da se polagoma izravna ono silno nasprotje med bogatimi na eni in med proletarci na drugi strani. Tudi srednji stan, uradniške rodine danes boljše žive, nego pred 20. ali 30. leti. Redki so bili n. pr. meščani, ki so si pred 20. ali 30. leti privoščili kako letovišče, dandanes je skoro ni meščanske rodine, ki ne bi zahtevala stalnega letovišča ali pa vsaj rednega izleta na nedelje in praznike. Seveda je k temu tudi nekoliko pripomoglo gojenje zdravstva, higijene, kar pred našim časom še poznali nismo. Prav higijena zahteva tudi boljših in lepših stanovanj, zahteva po mestih dobre kanalizacije, vodovod, snajnih

ulic itd. Pa tudi na kmetih ljudstvo dandanes od življenja zahteva več nego naši dedi, tako kar se tiče obleke, kakor glede živil in uživanja.

Vse te zvišane potrebščine na eni strani, na drugi strani pa zmanjšana množina produktov, tudi živil, draži življenje po starem narodnogospodarskem reku: čim večje povpraševanje po blagu, tem dražje blago, zlasti se tedaj, ako postane to blago vsled nepričakovanih dogodkov, vsled ujm, ali slabih letin redkejše.

Sedaj si pa mislimo n. pr. življenje delavca. Živila dražja, obleka dražja, stanovanje dražje — torej mora biti tudi plača višja, ako hoče zmagovati vse izdatke. Podjetnik mu po dolgem pregovarjanju, ki nikakor ni brez odkritih in prikritih groženj z ene ali druge strani, dovoli višjo plačo. Kaj sledi temu? Da se podjetnik skuša odkodovati pri svojih odjemalcih, da jim vse dražje zaračuna, pa dobi močnejši sladkor, dražji premog, dražji petrolej itd. In tako gre vse roko v roki v stalnem gibanju proti višku. Zato pa lahko že danes rečemo, draginje še ni konec in je ne bo še konec, ker vsi sodelujemo na njej. Zategadelj ne morem trditi, da en stan ali en sloj dela draginjo. In če očita industrijec agrarcu, ta pa zopet industrijecu, da dela draginjo, imata oba prav; nobeden obeh pa nima prav, ako hoče napraviti krivdo samo svojem nasprotniku, ker ob tem očitku ne bi smel izvesti samega sebe, pa tudi drugih stanov ne. Toliko pravični moramo biti, da to poudarjamo.

Pri tem pa pač ne moremo prihraniti očitka n. pr. ravno avstrijskim agrarcem, da ob sedanjem trenutku neopravičljivo postredujejo draginjsko vprašanje, ne da bi sami imeli kaj dobika od tega. Notorično je, da naša država dandanes ne more producirati dovolj živil, osobito žita in živine, da bi s to količino mogla preživiti vse prebivalstvo te države. Slabe letine zadnjih let pa so položaj še poslabšale. Vsled pomanjkanja krme in piče je bil kmet prisiljen, prodajati svojo najboljšo prirejo v klanice. S tem je padlo število prirejene živine na minimum in polje-delec, ako je umen, danes niti ne bi smel prodajati, vsaj boljše živine ne, ako hoče spraviti živinorejo na ono stopnjo, na kateri je bila, ali bi morala biti. Toda ponujajo mu vsled pomanjkanja mesa visoke cene in to ga premami, da proda, če treba, tudi

zadnji rep iz hleva. Kaj je posledica temu, da je od leta do leta manj živine in slabša živina. V interesu kmetijstva bi torej bilo, ako bi se prodajo živine v klavne svrhe, ali pa celo v inozemstvo v sedanjih časih splošnega pomanjkanja živine kolikor mogoče omejilo, vsaj za toliko časa, dokler se naša živinoreja zopet ne dvigne na ono stopnjo in pogoji so za to dani, da more z lahkoto preživljati vse prebivalstvo. Zato pa bi našemu živinorejcu ne napravili prav nobene škode, ako bi, vsaj začasno, uvažali mrtvo in živo meso iz tujih držav, nasprotno koristili bi mu, ker bi mu dali časa, da pomnoži svojo prirejo. Tako pa koristi prav malo, ako je la-ni sklenil parlament, da je za povzdgo živinoreje dati iz državnih sredstev vsako leto menda 5 milijonov krou; kajti ob tako silnem pomanjkanju mesa, kakor je sedaj, se bo vse sproti poklalo, ali pa izvozilo. Zato sem s polnim prepričanjem skoro edini izmed slovenskih poslancev, glasoval za uvoz argentinskega mesa, ker sem bil mnenja, da bi tak uvoz za sedaj, zlasti meščanskemu prebivalstvu mnogo koristil, agrarcem pa bi nič ne škodil. Se leta 1894. je Avstrija n. pr. iz Srbije uvažala na leto 54.000 volov in do 200.000 prašičev, danes je vsled agrarne politike to število padlo na 15.000 volov in 50 tisoč prašičev. Torej danes, ko od leta do leta več potrebujemo, za 3/4 manj, nego pred 20. leti, danes, ko naša živinoreja razmeroma mnogo manj producira, kakor pred 20. leti. To je napravila nemška krščansko-socialna stranka, ko je bila še v ministrstvu vsesmočno in ko je njen trgovinski minister dr. Weisskirchner sklepal trgovinske pogodbe s tujimi državami. Prav dobro mu je pri tem služilo stališče Ogrske, ki se na ljubo svojim baronskim in grofovs-kim živinorejcem upira sploh vsake-mu uvozu tuje živine. Da so se ob tem položaju tuje države revanžirale pri naši industriji, kdo bi jim to zameril. Zvišali so cehino na naše industrijske izdelke in Avstrija je izgubila marsikak inozemski trg, ki ga je doslej suvereno obvladala n. pr. Balkan. Na njeno mesto stopa njena ljuba zaveznica — Nemčija. Naša trgovinska bilanca pa postaja pasivna, da je groza. Tudi tu leži en vzrok naših draginj.

Kako je odpomoči? Vlada kaže nekaj resne volje. Uvideva sama, da je sedaj n. pr. nujen uvoz inozemskega mesa vsaj toliko časa, dokler naše

LISTEK.

Ljubezen in sovraštvo.

Povest.

(Spisal Anton Antonov.)

(Dalje.)

»Če ne molčiš, ti zaženem čevlje v tvojo nesrečno bučo.« de jezno Zgovoren ter jame iskati svoje čevlje pod posteljo.

»Nič ne opraviš; je precej trda. Ali pomni Zgovoren! Če stopiš psu na rep, pa zaevisi,« draži Ržen Zgovornaj.

Menda bi se bili še dalje prepirali, si očitali to in ono ter se nazadnje prav prijazno pogovarjali, da jih ni obiskal spanec ter jih poljubil na mlade oči.

Gospodična Zalka in njen papa sta se peljala od Zavinka še eno uro in pol v kupeju drugega razreda. Sama sta bila.

»Izvrstni mladeniči so ti-le iz Zavinka,« pohvali Sušnik Zgovorna, Grivo, Slamnika in Ržena. »Ko bi jaz imel take uradnike, pa bi se mogoče srečnejšega čutil pri železnici.«

»Oh, papa, saj nisi tako nesrečen! Saj imaš mene, ki te imam tako

rada,« tolaži Zalka svojega očeta, se ga oklene okoli vratu ter ga poljubi. »Papa, pa še nekoga imam tudi rada!« pridene in se zjoka v očetovem objemu.

»Menda uganem, ako imenujem tistega nekoga,« de Sušnik, ko se je oslebobdil Zalkinega objema.

»Papa!« vsklikne Zalka razburjeno ter se ga spet oklene. In hči in oče sta imela Zgovorna v mislih.

»Izboren mladenič ta tvoj fant,« meni oče, ko se je umirila Zalka. »Jaz bi ne nasprotoval vajini zvezi, samo njegovih misli ne veš. Toda pustiva te pogovore!«

In utilnila sta. Sušnik ni več mislil na Zgovorna, ampak razmišljeval je, kdaj prosi železniško ravnateljstvo za daljši dopust, s katerega se več ne povrne, ampak zaprosi za pokoj. Potem bo še samo toliko odvisen od železnice, da bo dobival vsak mesec pokojnino. Drugih stik mu ne bo treba z njo. In že same te misli so ga tako vzradostile, da je zamahnil s svojo levico signal »stoj,« katere navade se ni mogel odvaditi, četudi mu je povedala Zalka, da ni to lepo za olikanega človeka.

Ali sedaj ni Zalka zapazila tega očetovega pregreška zoper olikano spodobnost. Mislila je prevažne in preprijetne misli. Pred očmi ji je stal zabavni in mikavni Zgovoren.

Ves od glave do pete ji je bil všeč. Zares stasita postava njegova se ji je zdela natanko taka, kakor so opisovali sami izvrstni pisatelji junake v svojih romanih. Njegove oči so bile pa brezprimerno lepe. In njegova govornica se ji je zdela slajša, od vsake najlepše muzikalične skladbe na svetu. Celo njegove napake so ji bile strašansko povšeči. Velik, imeniten, lep in nadvse dober je bil Zgovoren v njeni duši. Bila je zaljubljena vanj.

Iz teh bdečih sladkih sanj jo je zbudil njen oče šele, ko sta morala izstopiti na Pristranju.

»Vstani in pojdi! Na mestu sva,« ji reče.

In vstala sta, odšla in izstopila. Zalka je šla takoj v stanovanje, Sušnik pa je stopil še v prometno pisarno.

»Klanjam se, gospod načelnik,« ga pozdravi službojoči uradnik, ko je vstopil kmalu za njim.

»Dober večer,« mu ozdravi načelnik. »Je kaj posebnega?«

»Pri nas ne! Ali na Tirolskem blizu Bozna je povozil brzovlak tri delavce ter jih popolnoma razmesaril.«

»To je že kaj navadnega! Lahko noč!« reče načelnik.

»Klanjam se, gospod načelnik!« zakliče uradnik za odhajajočim načelnikom.

Na Zavinku so imeli prihodnji dan veliki semenj. Ker je cerkveni patron v trgu sv. Anton, in ker je sedemnajstega prosinca vsakega leta njegov god, so rekali temu sejmu Antonov semenj. Od blizu in od daleč so prihajali tisti dan sejmariji. Tisti, ki so imeli živino seboj, so prišli peš. Oni, ki so hoteli kupovati, pa so se pripeljali z vlakom.

Ko je izročal ob sedmi jutranji uri Alpenstein Zgovornu službo, mu je rekel, da bo imel vroč dan, dasi je bilo suho in mrzlo tisto jutro.

»Verjamem ti to,« de Zgovoren, ko je prevzel in poslušal Alpensteinova službena poročila.

Nad sto in sto ljudi in živali je že vrvelo tedaj po Zavinku, a so vedno še prihajali, in še vsak vlak, ki je prišel v Zavinek dopoldne, je za nekaj glav pomnožil to pestro množico. Vrišč in hrup je bil čedalje večji. Židje so ponujali svoje preležano in preperelo blago po umazani ceni, mešetarji so tekali zdaj k prodajalcu, zdaj k kupcu, ter venomer kričali pri obeh, hvalili na vse pretege blago svojega gospodarja, zraven pa se rotili ter pridušali na vse mogoče načine. Dekleta in fantje, ki so prišli brez pravega posla na semenj, pa so si pomežikovali ter snovali ljubezenska razmerja na vse štiri svetovne strani. Fantje so kupovali dekle-

tom židane rute, dekleta pa njim odpustke iz lecta.

Med tem vihravim življenjem pa je cerkovnik prav pridno pozval ter vabil ljudi v cerkev, da tudi ona kaj strži na ta dan. Kajti prav dobro je vedel, da nikdo ne stopi pred tega velikega svetnika praznih rok. In zares se je polnila pušica od minute do minute, v zakristiji pa se je višal in višal kup dehtečih krač, ki so jih prinašale pobožne kranjske duše. Župnik se je prav zadovoljno oziral na ta vsak hip rastoči kup, in se prav prijazno nasmejeval cerkovniku, kateri mu je že tretjič nastavljal denarni nabiralnik, da ga je spraznil ter spravil božji denar. Po cerkvi je klečal verni ljud ter prosil boga in svetega Antona, da bi branil živino pred različnimi boleznimi. S kora pa so do nele pobožne pesmi, ki so poveljevale čast in slavo cerkvenega patrona. Župna kaplana in trije tuji župniki so opravljali vsak pri svojem altarju nekrvavo daritev.

V tej cerkveni družbi je bila tudi Železnikova hči Mila, ki je spopolnila tedaj komaj šestnajsto leto svoje starosti ter se jela ozirati tuintam že tudi po moških obrazih, dasi je bila še kratkokrila. Seveda je bila v cerkvi zelo pobožna in ni trenila nikamor drugam, kakor v stranski altar svete Elizabete. Tu se je ravno

kmetijstvo ne bo sposobno nasititi domačega trga. Uvoz argentinskega mesa ji je preprečila Ogrska, ali pravzaprav preprečil ga je bivši nemški kršćanin - socialni minister dr. Weisskirchner, ki je hote, ali ne hote glede tega Avstrijo popolnoma spravil v odvisnost od Ogrske. Vlada namerava skleniti novo pogodbo s Srbijo, kjer je takorekto neizprven reservoir lepe in zdrave živine. Seveda sporedno s tem, in to uvideva vsak meščan, mora iti povzdiga domače živinoreje, pa ne v svrhu kakih špekulacij, ampak v svrhu zdravih in normalnih kupčij.

Vlada namerava tudi več mestom znižati železniške tarife za uvoz živine za polovico. In dovolite, da se tu nekoliko pomudim, in sicer zaradi tega, ker me je glede tega napadel »Slovenec«. Da je bil ta napad prava hudobija, boste razvideli iz teh izjav. Po časopisu se je nakrat razvedelo, da hoče železniško ministrstvo znižati te tarife za 50% gotovim mestom, ki so jih časopisi tudi imenovali. Med njimi Ljubljane ni bilo. In »Slovenec« je zavilil, kje je bil poslanec Ljubljane, da je pustil naše mesto tako oškodovati? Tu je naveštil, da v tem pogledu noben poslanec ni storil niti koraka, ker je ministrstvo samo od sebe prišlo na to misel, torej nobenemu poslancu za nobeno mesto niti posredovati ni bilo treba v tem oziru. Ministrstvo je pa znižanje tarifov napravilo zavistno od pogoja, da občinski svetli hkratu sklenejo znižanje klavnih in tržnih pristojbin. In prav zaradi tega, ker Ljubljana nima občinskega sveta, da bi to sklenil, po čigavi krivdi, veste sami, prav zaradi tega je železniško ministrstvo Ljubljano izpustilo iz vrste onih mest, ki jim je hotelo nakloniti znižanje železniških tarifov. Jaz sem posredoval pri vladnem svetniku Laschanu, ali bi bil pripravljen, privoliti v znižanje klavne in tržne pristojbine, toda on je odločno odklonil tako namero, češ, da v svoji provizorni lastnosti nikakor ne more storiti takega sklepa, ki bi proračun spravil prav zelo iz ravnotežja. Iz tega pa vidite, kako hinavsko je bilo »Slovenec« očitanje, da vaš poslanec nič ne stori. Obrnil sem se tudi do železniškega ministrstva, naj dovolji znižanje tarifov brezpogojno, odgovora se nisem dobil. Vprašam vas, ali sem le v najmanjšem zamenjal svoje dolžnosti kot poslanec? (Burni klici: Nikakor ne!)

Kako vam odpomoi? Vlada bo zopet prišla s kakim polovičarstvom. Jaz pa pravim, proč s polovičarstvom, tudi vsaka resolucija glede draginjske doklade mi ne zadošča. Pomagati je trajno in stalno. Država je dolžna, dati svojim delojemalcem tak zaslužek, da zamore kljub draginji vsakdo pošteno preživiti sebe in svojo rodbino. In zato sem za najradikalnejšo odpomoč, tembolj, ker pozna država druge potrebščine n. pr. vojaštvo, ko nič ne vpraša, odkod bo mo zvel. Ali bi bila kaka škoda, ako bi vlada sprico preteči draginji odpuvedala letošnje manevre, ki stanejo milijone kron ter ta denar naklonila svojim uslužbencem? Nisem proti vojaštvu, kar mora biti, pač mora biti; toda luksus je, staviti za železice. Država, oziroma naši generali bi prav nič ne izgubili, ako bi letošnji manevri odpadli. Zategadelj naj nam pa vlada ne hodi zopet z izgovorom, nimam denarja. Prav iz teh razlogov bom kot poslanec za to, da pridejo naše zahteve pred vsemi drugimi na vrsto. Predložiti hočem vaše predloge klubu, ki mu pripadam, češkemu klubu, ki, kakor znano, vaše predlo-

ge odobrava brezpogojno. V meni pa boste imeli vsikdar iskrenega prijatelja. (Burno in dolgotrajno odobravanje je sledilo temu govoru in zborovalci so glasno hvalili temeljita izvajanja svojega poslanca.)

XXVI. redna velika skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

(Konec.)

Tajnik dr. Janko Šleibinger poroča nato o družbenem delovanju za šolstvo in poda splošni pregled o delovanju podružnic. Glavna opora družbe so njene podružnice. Od lanskega leta se je ustanovilo na Kranjskem 7 novih podružnic, in sicer Col nad Vipavo, Knežak, Nanos, Planina, Stari trg - Predgrad, St. Janž na Dolenjskem in St. Vid pri Vipavi. Delavnih podružnic je tedaj 98 z najmanj 7700 člani. Na število članov vplivajo razni momenti, ki so deloma gmotnega značaja, deloma pa je vplivalo na število tudi brezvestno hujskanje lastnih bratov. Na Štajerskem je bilo ustanovljenih 10 novih podružnic, že potrjene so tri; vseh delujočih podružnic na Štajerskem je sedaj 68, dveh, namreč v Šostanju in v Gornji Radgoni, se še ni posrečilo vzbuditi iz spanja. Izmed koroskih, ki jih je bilo predlansko leto, vsaj na papirju še 16, živi sedaj samo še 8. Vsaj nekoliko delavne so podružnice: Beljak, Blače - Loče, Borovlje, Celovec, Glinje, Kotmarva vce, Prevalje in Tolsti vrh. — Na Goriškem je bilo ustanovljenih sedem novih podružnic, večinoma na kmetih: Devin, Tomaj - Dutovlje, Kred, Sv. Križ - Dobravlje, Selo - Vrtovin, Stanje in Volčja Draga - Vogrsko. Sedaj je tam 42 podružnic in kakih 4600 članov. — Na tržaškem je prišlo 5 novih podružnic: Lonjer, Sv. M. Magdalena Zgornja, Prosek, Vrdeleca in Breg pri Trstu; število članov se je pomnožilo za kakih 550. — V Istri krepko delujeta podružnici Klanec - Ocizla - Materija in Kozina okolica.

Ameriški Slovenci imajo 36 polnoma samostojnih podružnic. — Vseh članov podružnic je nad 17.000. Letos je sprejela družba 3045 otrok v svoje okrilje, vzdrževala je 20 otroških vrteev s 1329 otroki in 7 ljudskih šol s 32 razredi, ki jih je obiskovalo 1716 otrok. V družbenih šolah podučuje 12 moških in 22 ženskih učnih moči, 5 katehetov in 20 vrtnaric. — Tajnik se bavi nato s krivičnimi razmerami v Trstu, kjer Slovenci domačini ne uživajo niti onih dobrot, ki jih privošči država peščici Nemcev. Posebno pozornost je obračala družba na tržaško Slovenstvo, kjer je bilo v 2 razredih 652 učencev in 813 učenec. V Trstu zgradi družba svojim šolam pri Sv. Jakobu moderno šolsko poslopje. Da zadosti vsaj deloma goriškim zahtevam, je družba razen že obstoječe dvorazrednice v Krminu, letos sezidala v bližini državnega kolodvora, na Blanci v Gorici enonadstropno poslopje za vrtec in dvorazrednico. — Na Koroskem imamo štirirazrednico v St. Rupertu pri Velikovu, katero je obiskovalo 66 dečkov in 111 deklic, kar znači nazadovanje za 7 otrok, čemer je krivo posebno, da šola nima pravice javnosti. Družba je kupila posestvo v Vodičji vasi, kjer namerava postaviti novo trirazrednico. Šola na Muti je dobila pravico javnosti, sedaj je tam vpisanih 92 otrok. V Mariboru vzdržuje družba II. razred

slovenske dekliške šole in otroški vrtec, ki sta v oskrbi šolske sester. V Studencih pri Mariboru seveda družba polopole za dvorazrednico, otroški vrtec in telovadnico.

Prof. dr. Ilešič je nato prečital, ker je bil poslanec dr. Ravnihar zadnjič vled draginjskega shoda državnih uslužbencev, nadzorništveno poročilo.

V imenu nadzorništva usojam si poročati, da je imelo nadzorništvo družbeno denarno poslovanje v stalnem pregledu, deloma s tem, da se je nadzorništvo udeleževalo odborovih sej, deloma s pregledovanjem knjig in s skratirajo blagajne od časa do časa. V posebno zadoščenje mi je, da smem poročati, da je družbeno knjigovodstvo v zornu, tako da je iz pregledno vodenih knjig vsak čas mogoče razvideti stanje družbenega imetja. Enako je denarno poslovanje jako umno. S posredovanjem poštne hranilnice in z nalaganjem denarja v tekočem računu je vsak najmanjši družbi pripadli znesek takoj naložen plodono. Da ob tem položaju tudi nenadna skratiracija ni podala niti najmanjše nepravilnosti, je upoštevati tembolj, ker denarni promet Družbe izkazuje jako visoke vsote. Zlasti moram potrditi, da v bilanci za leto 1910, predloženi slavnemu zboru, izkazani prejemki in izdatki ter izkazana Družbena imovina najde svojo oporo tako v družbenih knjigah kakor v resničnem stanju blagajne. Zategadelj imenom nadzorništva stavljam predlog ne samo, da se odboru podeli običajni absolutorij, ampak da slavnj zbor izreče svojo pohvalo tako odboru, kakor še posebej družbenim pisarni. Sklepom tega poročila se usojam poudariti to-le: Res je, da znaša danes družbena čista imovina blizu en milijon kron. Na tem lepem premoženju ima Družba zahvaliti v prvi vrsti one po imenu znane rodoljube in rodoljubke, ki so v svoji idealni ljubezni do svojega rodu naklonili Družbi naravnost kraljevski dar, zahvaliti moramo dalje izredno požrtvovalnost naroda slovenskega brez razlike stanu in sloja in zahvaliti na zadnje sedanje Družbeno vodstvo, ki ume s tem premoženjem gospodariti vestno in umno. Toda za slovenske razmere lepa vsota čiste imovine ne sme omejit ali zmanjšati naše požrtvovalnosti. Redni izdatki za leto 1910 so znašali glasom bilance 196.615 K 91 v, torej blizu 200.000 K, kar odgovarja kapitalizovano 5 milijonov kron. Najmanjše toliko bi morala znašati Družbena čista imovina, ako naj iz nje obrestj vzdržujemo vse Družbene zavode po današnjem stanju brez nadaljnjega poziva na požrtvovalnost naroda slovenskega; ako pa hočemo svoj delokrog razširiti, pa še več. Zakaj, le tedaj smemo reči, da se za trdni obstoj naših zavodov, šol in otroških vrteev ni bati in da ima naše učitelstvo zagotovljeno eksistenco, ako Družbeno delovanje krije glavni- ca, koje obrestj zadoščaj vsem rednim Družbenim izdatkom. Donos sedanjega čiste imovine, ki mora ostati nedotaknjena, krije komaj peti del Družbenih izdatkov; pridobitev ostalih 160.000 K je še vedno vezana na radodarnost slovenskega naroda, ki mu mora biti sveta dolžnost, da zbere vsako leto najmanj toliko za kritje rednih izdatkov in še nekaj več za pomožitev Družbene glavnice. Sklepam torej s pozivom do slovenske javnosti: Ne odjenjaj v svoji dosednji požrtvovalnosti, pomni, da narod, ki je zmogel iz lastne svoje moči si ustvariti kulturno svojo eksistenco, si je že s tem, če tudi mal po številu,

priporil pravico sedeti v eni vrsti z velikimi kulturnimi narodi.

Z velikim navdušenjem je bilo sprejeto poročilo dr. Ravniharja in njegov predlog, da izreče skupščina svojo pohvalo tako odboru, kakor še posebej družbeni pisarni, soglasno sprejet.

Sledile so nato volitve in sicer najprej v vodstvo, kjer je bil per acclamationem na mesto prošta Einspielerja v Tinjah izvoljen Matija Prosekar, tako da je sedanje vodstvo sledeče: Fran Črnagoj, dr. Ernest Dereani, Luka Svetec in Matija Prosekar.

V nadzorstvu so sedaj po volitvah po izločitvi Prosekarja in Müllerja kot nadzorniki: dr. Ilešič, dr. Alojzij Lavš, Matija Rode, dr. Ravnihar in Miloš Stibler. Iz razsodništva je izstopil gospod Šavnik, na njega mesto je bil izvoljen dr. Fran Rozina, odvetnik v Mariboru, ostali pa so v razsodništvu še dr. Hudelist, dr. Kogej in dr. Triller.

Pri nato sledečih slučajnostih se je kot prvi oglasil državni poslanec dr. Rybař, ki je burno pozdravljen poročal o narodnostnih razmerah v Trstu. Čut največje hvalečnosti napram Družbi je pripeljal Tržačane na skupščino. Veliko je žrtvovala Družba za Trst in postaviti si namerava lep trajen spomenik z zgradbo nove šole. Posebno tržaško delavstvo je dolžno Družbi največje zahvale, prihaja pa ob enem tudi s prošnjo, da naj Družba ohrani Trstu to naklonjenost tudi še za naprej. Neskončno sicer bi se morda komu zdelo, če bi prihajalo tržaško Slovenstvo z novimi prošnjami, ko so drugi kraji tudi tako potrebni podpore, zlasti Korosko, in vendar prihajajo tržaški Slovenci z novimi prošnjami, seveda samo, če je njih uresničenje mogoče in se najdejo sredstva, da je mogoče rešiti še one brate, ki še niso izgubljeni. Trst je taka pozicija, da je vredno za njo mnogo žrtvovati. Malo imamo v naši domovini tako važnih pozicij. Trst je odprta rana na našem narodnem telesu, ki absorbira naše življenske moči. Trst pa ima v narodnem oziru še mnogo potreb. Italijanski mestni magistrat zida po vsej okolici vzorne šole, kamor vabi potem otroke naših ljudi, da jih potuji. Za Sv. Jakob in okolico Acquedotta ni več nevarnosti, da se nam deca potuji, velika nevarnost pa obstoja še za spodnje okoličane. Zelo potrebne bi bile šole in naj bi bile te tudi samo enorazrednice ali dvorazrednice v Škorklji Koloniji, Kjavinu, Rocolu in pri novem kolodvoru. Seveda so to želje, ki jih izrekajo tržaški Slovenci samo z ozirom na resnjo potrebo in upoštevajoč, da Družba ne more storiti vsega samo za Trst, le pod gotovimi premisami, če bi to bilo Družbi mogoče storiti.

Govornik se bavi z naraščanjem tržaškega Slovenstva. Pri zadnjih volitvah je šlo 15 tisoč Slovencev na voliče in to so bili narodni voliči in socialistični, med tem ko so imeli Lahi samo 20 tisoč glasov. To so taki uspehi, da mora biti vsakemu jasno, kako potrebna je pomoč za Trst in kako koristna.

Govor poslanca Rybařa je napravil na skupščinarje globok vtisk, ki je dobil duška v dolgotrajnih akklamacijah poslanca.

Govoril je nato zastopnik neke koroske podružnice ter razvil žalostno sliko koroskih razmer. »Südmärka« je razvila po slovenskem delu Koroskega cel sistem špijonaže, katero opravljajo učitelji, gostilničarji, agenti in trgovci. Prizadevajo si vje-

ti v gostilnah zlasti šoli odraslo mladino in imajo s to svojo taktiko največje uspehe. Nemške družbe skušajo zadolžiti kmeta pri sebi, da ga potem prisiliijo, da pošilja otroke v šulferanjske šole, dajejo gostilničarjem podpore ali pa nakupujejo gostilne, samo da uničijo Sloveca.

Pravnik Radej prinaša pozdrave spodnještajerskih naprednih akademikov, zlasti pa kluba slovenskih akademikov v Celju ter izroča resolucijo štajerskih naprednih akademikov, da naj obrača Družba vso pozornost na severne štajerske meje.

Za radikalno dijaštvo in »Prosveto« pozdravi Družbo g. Pekle.

Gdēna. Ponikvarjeva iz Trsta prinaša pozdrave z vročih tal ob Jadranskem morju dobrotnici tržaške mladine, ter obljublja, da bo ženstvo vedno stalo zvesto na strani Družbi.

G. dr. Dereani opozarja zlasti na goriški Tržič, od koder prihajajo dan za dnem močnejši glasovi za zahtevo po slovenski šoli. Tudi Goriško samo naj bi Družba še bolj upoštevala. Prinaša zahvalo goriških Slovencev za šolo v Gorici.

Ker resolucija, da bi se delile skupščine na manifestacijski del in tajni sestane, ni bila dopustna, vzame odbor na znanje, da bo ukrenil ob priliki prihodnjih skupščin, da se vrši po potrebi tudi sestanek delegatov.

V zelo interesantnem govoru se je spomnil zastopnik podružnice v Rogatecu g. župnik Fran Segula studirajoče mladine, da naj hodi v Prago. Ko se posvetujemo o temeljni izobrazbi mladine, je umestno izpregovoriti tudi resne besede o nadaljni izobrazbi naše mladice. Zavračajoč vse zlobne izmišljotine o pokvarjenosti in brezbožnosti Prage, ki je caput regni, regina orbium v kroni matere zemlje najdragocenejši biser, zlata — mati — svetuje, da naj si slovenskodija izbira za svoje študije samo Prago, kjer bode sprejeto vedno s odprtimi rokami. Zaradi Masaryka in Svobodne misli, ki izhaja v Pragi, Praga še ni brezbožno mesto, nasprotno ima Praga najlepše spomenike katoliške dobe, zlasti iz časa Karla IV. Cerkve, kakršne ima Praga, prekosli samo še Rim in tudi inteligenca hodi v cerkev poslušat znamenite govornike, česar skoro nikjer drugod ne najdemo. V Pragi je za dijaka tudi v verskem oziru najmanj nevarnosti. Zaradi Svobodne misli naj bi ne hodili v Prago? Saj je bilo tudi v prejšnjih časih vedno tako, da so nasprotovali cerkvi, premagati je pa niso mogli in je ne bode, če bo našla bojevnike, ki jo bodo znali braniti z uma svetlim mečem, ne pa s kneftrno in kvedrom. Govornik je razvilj potem še zelo interesantne detajle o svojem bivanju in opazovanju v Pragi ter zlasti priporočal dijakom, da naj pozorno zasledujejo Čehe tudi pri njih delu na gospodarskem polju.

Končno je podal g. Podkrajšek še nekaj nasvetov, glede vpeljave plačilnih listkov tudi v trgovinah in priporočil narodnih trgovin na plačilnih listkih. Nadalje naj izdela Družba resolucijo na gremij trgovcev, da ta dovolji trgovcem dajati darila za prireditve Družbe sv. Cirila in Metoda, nakar je prvomestnik gospod Senekovič z zahvalnim govorom zaključil skupščino.

Skupščinarji so se nato razšli na kosilo v razne narodne gostilne. Mnogo jih je ostalo pri Bastlu, drugi so odšli k Lončarju, Šteru, Perkotu in v druge narodne gostilne, kjer so bili vsi dobro in ceno postreženi.

obrnil precej obilen župnik proti ljudstvu, razprl roke ter spregovoril: »Ite missa est«. In ljudje niso čakali, da bi odmolil še običajne pomašne molitve, ampak se je vsulo, kakor velik plaz proti vratom. Tudi Milo so potegnili seboj.

Tedaj jo primahata Griva in Slamnik v železniški uniformi mimo cerkve. Komaj je Mila stopila raz cerkveni prag, jo že zagleda Slamnik.

»Dober dan, gospodična!« jo pozdravi že oddalec ter ji zastavi pot, ko se je drznila proti domu. »Kakor oblačno vreme brez vetra se dolgočasiva po trgu. Tukaj vam predstavim svojega tovariša, ki sliši na ime Griva ter je strašansko zaljubljen. In to je gospodična Mila Železnikova, najlepša trška roža med drugimi lepimi!«

Mila seže Grivi v roko ter mu pove, da ji je zelo ljub in drago to najnovejše seznanje.

»Ej, gospodična pa še enega imam, ki vam zmeša glavo in srce, a ga danes žal nimam seboj,« de Slamnik.

»Pa ga pripeljite zvečer k nam, če nima službe; pa tudi vas, gospod Griva, povabim na naš prijateljski sestanek,« vabi Mila.

»Žal, da mi ni mogoče, ker me zadržuje služba,« se opraviči Griva.

»Pa drugikrat. Kaj pa gospod Zgovoren?« vpraša Mila Slamnika.

»O njem in njegovem srcu naj molči zgodovina. Le toliko vam povem, da je zvečer prost ter pride k vam, če mu dovolite,« ji odgovori Slamnik.

»Veste, gospod Griva, zelo žal mi je, da ste zadržani zvečer. Velika družba bo pri nas. Gospod svetnik pride z gospo in obema hčerama,« pripoveduje Mila, ki je šla med Grivo in Slamnikom.

»In gotovo tudi tisti zeleni notarski kandidat, ki se kar krivi in krči od ljubezni do svetnikove Olge,« seže Slamnik Mila v besedo.

»Potem pride gospod adjunkt,« nadaljuje Mila ter pogleda prijazno gospoda Grivo.

»Ki kaj rad pošili za svetnikovo Dano, a oženiti se vendar ne mara,« meni Mila. »Nadalje smo povabili tudi oba učitelja in učiteljico, in davkar z gospo in gospod zdravnik sta nam prav zatrdno obljubila, da se odzoveta našemu povabilu.«

»To bo nekaj krasnega in imenitnega,« vzklikne Griva, katerega je starijav kmet prav občutno spravil s poti. »Ta mi je želel prav prijateljsko zaupno dobro jutro!«

Vsi trije so se smejali, šalili ter si delali pot s komolci in z nogami med živo gnečo. Šli so mimo stojnice, ob katerih so kupovali fantje dekletom židane rute, in šli so tudi mimo pobožnih brezbožih ženic in duhovsko obritih možakarjev, ki so prodajali odpustke. In do teh je bilo zelo težko priti.

Kajti vse je k tem tiščalo. »Da moram priti do robe, pa vam kupim velik odpustek, gospodična,« reče gostobesedni Slamnik, ki je očaral še vsako mlado žensko srce v trgu, a se ni dosti zmenil za to.

»Hvala za Vašo dobro voljo,« de Mila ter ga spet pogleda zelo prijazno, a Slamnik ji je hotel namigniti z očmi, naj štedi svoje lepe oči za koga drugega.

»Tudi jaz bi vam kaj lepega kupil za odpustek,« meni tudi Griva, ki je že ves čas od srečanja dalje primerjal svojo ljubico z Milo ter prišel do zaključka, da je sicer Mila za res prava črna krasotica, ali čez njego ljubico je ni na svetu.

»Od obeh bi rada vzela,« reče resno Mila, »samo zdalo ne bi nič pri nikomur. Gospod Slamnik sovraži vse ženske. Vi pa imate že zbrano dekle, gospod Griva!«

»Raje bi bili rekli, da ima gospod Griva meni nasproti rad vse ženske,« se hoče pokaliti Slamnik.

»Pa naj bo tako,« se zasmeje Mila.

»Protestiram,« zakliče Griva s prijetnim tenorjem.

V tem so prišli do Železnikove hiše.

»Torej pridete gotovo,« de Mila, ko da roko Slamniku.

»Kar sem pisal, sem pisal,« je rekel Slamnik.

»Pa ne pozabite, prosim, povabiti gospoda Zgovorna in tistega novega gospoda,« kliče Mila za odhajajočima.

Za Zgovorna je bil ta dan zares vroč. Solnce sicer ni pripekalo, kakor o Sv. Jakobu, tudi južni vetrovi niso blažili ostrega ponedeljka v mesecu prosincu.

Pač pa je bila Sušnikova Zalka, ki je razgrevala Zgovornu srce in glavo. Pri izvrševanju svoje službe je bilo Zgovornu kaj lahko, ker jo je že sedmo leto opravljal; torej je je že bil tako navajen, da mu ni bilo treba glave beliti, če je imel kak vlak veliko zamude, ali je imel mnogo blaga iz tovarne poslati s tem, ali onim vlakom. In povrh vse svoje izurjenosti je imel še Ržena na svoji strani, ki je opravljal službo pri Urzjavnem aparatu.

Vsekakor pa mu ni šlo tako izpod rok, kakor navadno.

»Ne vem, ali sem premalo spal, ali pa me je pamet popolnoma zpuustila danes,« reče Zgovoren Rženu, ko ni mogel izračunati voznine za voz železa, ki bi se moral poslati tje nekam na Bavarsko.

»Mislim, da ti jo je vkradla prekrasna in zaljubljena gospodična Sušnikova,« de mirno Ržen.

»Nikar ne blebetaj takih neumnosti,« je hotel prikriti Zgovoren svoje razburjenje radi Rženovih besed.

»Resnica v oči kolje,« pripomni Ržen ter gre od pisalne mize k brzojavnemu aparatu.

Ker je tedaj prihajal tovorni vlak št. 875. v postajo, je šel Zgovoren iz pisarne na raztirje.

Ura je kazala že enajst, in vrišč na sejmšču je dosegal že svoj vrhunec.

Med časom, ko se je mudil Zgovoren pri oboju ravnokar prišlega vlaka, sta ustopila Griva in Slamnik v pisarno.

»Klanjava se, gospod načelnik,« pozdravita načelnika, ki je nekaj naročal Rženu.

»Dober dan,« odzdravi načelnik ter odidev svoj uradni kabinet.

»Ali sta kaj veselega doživela na sejmju,« ju vpraša Ržen.

»Kako ne bi, ko je pa toliko ljudi na trgu,« reče Griva.

»Pa neko povabilo imava zate,« de skrivnostno Slamnik.

»Da, prav zares. Tebe in Zgovorna je povabila Železnikova gospodična na noćojni domači zabavi večer,« razlaga Griva presenečenemu Rženu.

(Dolje prihajajo.)

Starosta tržiškega Sokola in predsednik tržiške podružnice Družbe, g. notar Marinček, pa je pripravil skupščinarjem še novo presenetenje. V sokolski telovadnici in na prostoru za telovadnico se je začela ob 4. popoldne prav animirana veselica, ki jo je priredilo tržiško Bralno društvo skupaj s Sokolom v korist Sokolskega doma. V veselico je bil spojen tudi koncert, ki ga je priredila Citalnica iz Kranja pod vodstvom g. Rusa in »Sloga« s svojim salonskim orkestrom ter moški in mešani zbor. Nastopili so mali igralci in gre posebna zahvala za to ljubko prireditelju vrtnarici gđni. Ivanki Kastelečevi. Strečolov in paviljoni za jestvine, pivo, vino in evetlice, v katerih so stregle vrle zavedne dame in gospodične, so izpopolnili program. Zvečer se je razvil tudi ples. Le težko je bilo reči Tržiču slovo, ki je tako lepo pokazal, kaj doseže lahko premišljeno in smoteno narodno delo. Resnici na ljubo moramo konstatirati, da ni prišlo ves dan nikjer do nikakega izzivanja od strani nemškega prebivalstva, s čimer so tržički Nemci dokazali, da v kulturnem oziru brez dvoma daleko nadkriljujejo nemško prebivalstvo v mnogih mestih naše domovine.

Politična kronika.

O rekonstrukciji Gautschovega kabineta se zopet splošno govori in piše. Predvsem se to spravlja v zvezi s spravnimi pogajanjimi na Češkem. Vlada rabi namreč za svoje predloge v jenskem zasedanju močno in zanesljivo večino, vsled česar hoče predvsem pridobiti Čeha. Kakor poročajo posebno nemški listi, namestnik baron Gautsch zopet oživitvi institucijo češkega in nemškega ministra-krajanja. Za prvega je baje določen predsednik skupnega češkega kluba dr. Fiedler, za poslednjega pa posl. Pachet. Ostalo ministrstvo naj bi bilo začasno popolnoma uradniško in Čehi naj bi dobili baje še dva resorta. V kombinaciji se spravlja tudi jugoslovanskega ministra, nekateri računajo za jugoslovanskim ministrom-krajanom, drugi za resortnim ministrom. Vlada se baje ne more več zanašati na nemške krščanske socialiste, vsled česar naj stopijo na njihovo mesto jugoslovanski, predvsem slovenski klerikalni poslanci s svojimi zavezniki. Vsa nemška javnost, posebno pa alpski Nemci, nasprotujejo temu ter obetajo najhujši boj vladi, ki bi imenovala Jugoslovana za ministra. — Državni zbor bo sklican skoraj gotovo med 5. in 10. oktobrom. In kakor splošno pričakuje, bo tedaj ministrstvo že rekonstruirano.

Med nemškimi socialnimi demokrati in strankinim vodstvom je prišlo včeraj do hudega spora. Socialni demokrati dolže vodstvo, da ni storilo svojih dolžnosti. Poslanec Bebel odklanja te obdolžitve. Socialni demokrati hočejo sprejeti predlog proti vojni in zahtevati, da se skliče državni zbor, v katerem bi imeli priložnost precizirati svoje stališče. Dr. Adler je v svojem nagovoru izjavil: »Evropskim narodom grozi lakota, vojna in kolera. Vemo, da so nemški socialni demokrati edini s proletarci vsega sveta, da je treba vojno za vsako ceno preprečiti. V Avstriji so razmere take, da se bodo morali delavci, če se razmere ne izpremenijo, pripraviti na odločen boj!«

V Mehiki se zopet pojavljajo nezadovoljstva. V nedeljo se je vršilo veliko zborovanje pristašev generala Reyesa, na katerem se je zahtevalo, naj se preloži volitev predsednika. Zborovanje so pa pristaši Madeira razbili. Prišlo je do krvavih spopadov, pri katerih je bilo devet oseb ubitih, dvajset pa težko ranjenih. Pristaši Madeira so ostali v večini. General Reyes je odločil najvišje poveljništvo v armadi, da ima proste roke pri kandidaturi za predsednika.

Nemški odgovor na francoske predloge glede maroškega vprašanja je došel v Pariz. Ministra de Selva in Caillaux ga bosta prestudirala in danes precizirala v ministrskem svetu stališče Francije. Splošno so mnjenja, da francoski zunanji minister nikakor ne bo dovolil, da zavzame Nemčija privilegirano gospodarsko stališče v Maroku. »Matin« pravi, da bo morda mogoče ugoditi gotovim pogojem, ki jih je stavila nemška vlada glede nekaterih posameznosti, bistvo nemških protipredlogov je pa nespremenljivo. Vse nemi pa vsakako boleajo za megalomanijo. V Düsseldorfu so imeli namreč veliko zborovanje, na katerem so sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo zahodni Maroko. Od državnega kancelerja zahtevajo, naj raže pruerši pogajanja, če bi se vsem nemškimi zahtevam ne ugodilo. Nemško narodno gospodarstvo zelo trpi

veled tega spora. Runi na hranilnice in razne druge denarne zavode ne prenehajo. »Lokalanzeiger« poroča iz Pariza, da so francoski tovarnarji dvignili v zadnjih dneh iz nemških bank 700 milijonov frankov. Previdnost malih in velikih podjetnikov francoskih je napravila v Nemčiji najslabši vtisk. Tudi ruski kapitalisti so posnemali Francoze in dvignili ogromne vsote svojega, v nemških bankah naloženega denarja. — Iz Bruselja in Amsterdama poročajo, da se obe državi še nadalje oborožujeta, da bi bile pripravljene za vse eventualitete. Govori se, da ste Belgija in Holandija sklenili dogovor v svrhu vzajemne pomoči v slučaju vojne. Strah pred vojno povzroča posebno razne odredbe francoske vlade. Francija je namreč mobilizirala 6. armadni kor v Lille in pomnožila severne garnizije. Belgijski kralj se je predčasno vrnil, kar spravljajo tudi v zvezo z mednarodnim položajem.

Portugalska vlada je poslala najvišjega poveljnika karbonarjev, Almeida, na mejo, da poizveduje o moči, pozicijah in namenih rojalističnih čet. Almeida je poročal, da so monarhisti posebno okoli mesta Orense koncentrirani in imajo kakih 4000 do 5000 mož. Rojalistične čete obstoje iz infanterije, kavalarije in artilerije. Imajo kakih 40 topov, večinoma strojne puške in zrakoplove, ki neprenehoma križajo nad republikanskim taboriščem. Republikanski vojaki in prebivalci v okolici so neprenehoma v strahu, da ne začne iz zrakoplovov metati bomb. Monarhisti vsled tega odlašajo z napadom, ker imajo premalo denarja. Pričakujejo pa v kratkem iz Brazilije in Anglije pol milijona funtov. Almeida meni, da bodo rojalisti tekom enega tedna prekorčili mejo. Rojalisti računajo popolnoma resno s tem, da se bodo republikanske čete takoj podale. Ta želja se pa ne bo izpolnila, ker se nahaja na meji okoli 20.000 republikanskih čet. Vlada bo z vso strogostjo nastopila. Vsa dežela je v velikem strahu.

Bivši perzijski šah Mohamed Ali dosega vendarle uspehe. Kakor poročajo ruski listi, se je provinca Chorossan udala eks-šahu. V Kučanu, Mešhedu, Sebsevarju in Badžistanu so eks-šaha slavnostno proklamirali za vladarja. Nomadska plemena Daštov korakajo proti Teheranu. — London: »Morningpost« poroča iz Teherana: Ministrski predsednik je dobil od guverneja v Sirasu brzopjavko, v kateri ta poroča, da je s 5000 možmi popolnoma obkrojen in da je preslab, da bi se branil.

Štajersko.

Mednarodna konferenca hmeljarskih društev in drugih hmeljarskih korporacij avstrijsko-ogrskih in nemških, katere se je vršila dne 1. septembra t. l. v Žatecu. Da se ugodni položaj, v katerem se nahajajo v tekočem letu večina hmeljarjev, izkorišča najizdatnejše, je sklicala zaveza hmeljarjev v Žatecu zgoraj označeno konferenco; udeležba je bila vsestranska in poveljna. Hmeljarsko društvo v Žatecu zastopal je g. Fran Roblek. Ko je zavezni predsednik, g. drž. posl. Dr. Damm vse došle zastopnike najprej pozdravil, otvoril je konferenco ter dal besedo zavezničnemu ravnatelju g. Božidarju Ganbi, kateri je poročal o cenitvi svetovne letine hmelja na celnem svetu. Po njegovih podatkih se bode letos pridelalo na celnem svetu približno 1.100.000 do 1.150.000 starih centov (50 kg) in porabilo približno 1.650.000 do 1.750.000 centov — tako, da znaša primanjkljaj 550.000 do 600.000 centov. Od te vsote se pa mora odšteti še ona množina starega hmelja, katero se imajo pivovarji; ta množina se ceni na 200.000 do 300.000 centov. Pravi primanjkljaj hmelja za prihodno sezono znaša torej še vedno 350.000 ali 300.000 centov. Potem takem se letos hmeljarji sigurno nadejajo, da bodo svoj pridelek lahko prodali in da se tudi cena ne bode mogla zdatno znižati, to pa tem manj, ker je že 70% vsega žateškega hmelja prešla v drugo roko. Predsednik dr. Damm predlagal je potem naslednjo resolucijo, katere se je tudi enoglasno sprejela: »Z ozirom na letos pridelano množino hmelja in z ozirom na dejstvo, da se je letos zavžilo prav veliko piva, priporočajo dne 1. sept. t. l. v Žatecu zbrani odposlanci nemških in avstrijskih hmeljarskih društev vsem producentom, da se sedaj po raznih okoliščinah povzročenega znižanja hmeljske cene ne prestrašijo, temveč mirno počakajo in s prodajo hmelja ne siliijo, kar bi bilo le kupcem v korist, hmeljarjem pa v škodo.« Nadalje se je tudi enoglasno sprejela resolucija, katere priporočila vsem hmeljarskim društvom in

drugim hmeljarskim korporacijam, da naj v svojih delokrogih skrbijo za to, da se vsled letošnje visoke cene ne bodo pripravljali in prirejali novi hmeljski nasadi; ta resolucija velja posebno ogrskim hmeljarjem. Po nasvetu g. Artur Wussina iz Žateca se je nadalje sklenilo, da se ustanovi centralni odbor vseh hmeljarskih društev in hmeljarskih korporacij Srednje Evrope v to svrhu, da nabira zanesljive podatke glede velikosti hmeljem zasadenega zemljišča in množine vsako leto pridelanega hmelja vseh hmeljskih okolišev Srednje Evrope, oziroma celega sveta. Tozadevni podatki naj se potem vsako leto pravočasno objavijo. Vse potrebno v resničenje tega sklepa se prepusti zavezi hmeljarjev v Žatecu. O prihodnji točki dnevnega reda — o predprodaji hmelja — poročal je g. Josip Fischer, načelnikov namestnik. Po stvarni in temeljiti tozadevni debati, v katero je posegel tudi naš g. odposlanec, se je sklenilo enoglasno, da naj vsa hmeljarska društva in hmeljarske korporacije delujejo z vsemi postavnimi sredstvi na to, da se bode predprodaja hmelja prepovedala postavnim potom. Končno se je sprejela še resolucija, s katero se tvrdki Joh. Barth & Sohn — Norimberk izreče obžalovanje, da je letos pred hmeljsko sezono izdala o letini in vporabi hmelja neresnično poročilo, katero je povzročilo med kupec in hmeljarji precej zmešnjave — zadnjim v škodo. Ko se je predsednik zahvalil vsem poročevalcem in odposlancem za njihov trud in prizadevanje, da so v občo korist vseh hmeljarjev ukrenili nekaj velevažnega, je zaljučil pomenljivo in vseskozi zanimivo konferenco.

Ljutomer. Koncert. Kronist kulturnega razvoja Ljutomerskih Slovencev ima pisati novo poglavje, namreč o povzdigi umetniškega življenja. Dasi je trška in okoliška elita že naprej vedela, da uspeje koncert »Slov. pevskega društva« dne 3. t. m. pod vodstvom pevovodja g. Fr. Zacherla ter ob sodelovanju gg. Fr. Serajnika (Središče) in Ferd. Herzoga najpovoljnejše, vendar tako dovršene umetniške produkcije nismo pričakovali: faktučni uspeh je daleč presegal pričakovanje. Bil je to menda prvi koncert v Ljutomeru, ki se je vršil v tem obsegu in s takim bogatim umetniškim programom. Poslušalstvo je imelo brez vsakega pretiravanja izreden umetniški užitek. Nekako nestrojno, hrepenče in koprneče smo pričakovali vsakega novega nastopa; ko pa je oddonel zadnji akord, bili bi najrajši, ako bi se začelo »da capo«. Nastopi so bili sigurni disciplinarno vzorna, petje samo čisto in izrazito. »Slov. pevsko društvo« kot celota, kakor tudi posamezniki so nam podali jasen dokaz, da ne umejo samo obvladovati svojih zvonkih glasov — zlasti gospodične — marveč, da so tudi res že umetniško vzgojeni. To trditve se podkrepim z dejstvom, da so si baš najznejše, obenem tudi najtežje skladbe (n. pr. »O nevihti«) izbrali kar sami. Morali pa so tudi vse točke s pravcato vnemo in ljubeznijo vaditi, ker so nastopali s tako dovršeno rutino. — Dasi je bil koncert zelo dobro obiskan, vendar bi si človek želel, da bi bili o tej priliki v dvorani gospe Kukovec zbrani zastopniki vseh spodnještajerskih Slovencev, da bi mogli ponesti poročilo o osebnem vtisku koncerta med uje. Tukaj se je pokazalo, kaj se da doseči, ako se koncentrujejo moči, zlasti ako jih vezba potem še tako vztrajen in požrtvovalen mož, kakor je g. Zacherl. Dasi be nedvomno napisal kdo poklican strokovnjaško oceno morda celo v »Nove Akorde«, si vendar dovolj jem tangirati splošno posamezne točke. Gđ. Minka in Slavka Zacherlova sta že kar v 1. točki (»Toujours gai« — galop brillant) pokazali veliko izurjenost v četrtoletnem igranju na klavir. Le vrlo napredujta! — Volaričev »Grajška hči« je pel mešani zbor z veliko preciznostjo: kot solisti sta se odlikovali gđ. Elza Repičeva (sopran) in Marica Velnarjeva (alt), kot tenor-solist g. Jože Velnar, dalekoznan lju-tomerski tenorist, ki je kljub svojim letom še zmirom zvest praporu pevskega društva. — V Vilharjevem »Slovu« je zabil solo g. Janko Di-ljak, tudi znan in priznan basist lju-tomerskih pevcev, ki bi mu trebalo iskati para daleč okoli. Tega večera je jema! obenem slovo od samskega stanu. (Želimo, da ohrani tudi v zakonu čisto in krepko grlo!) — Nato je gđ. Elza Repičeva nežno in ljubko zapela Adamičovo »Pri zibelci«, pri čemur jo je s pravo fineso smre-ljala gđ. Leonida Herzogova. Kljub mali indispoziciji, to se pravi prehladu v vratu, je gđ. Repičeva zopet dokazala, da ima izborno izšolan glas. »Poje kakor slavček«, smo de-jali. Sklep v najrahljšem pianisimu je bil vreden občudovanja. — In sedaj je nastopil mirno in samozavestno kakor vselej g. Franjo Seraj-nik, poznan virtuoz, kralj goslarjev

med učitelji na Spodnjem Štajerskem. Sviral je Wieniawskega »Faust-fantazijo«. Čarobnih zvokov, ki jih je izvajal svojim goslim, vi-bracij naših duš in src ter neke neverjetne lahkotnosti v igranju naj-težjih pasaj na mi ni možno opisati, to mora človek sam slišati, čutiti in videti. Nežno in čisto je pela violina v najvišjih legah, zlasti mnogi fla-geoleti, da so poslušalci kar strmeli; potem pa je virtuoz potegnil po strunah burno, da so krepki, veseli akordi kar dvigali občinstvo... Res krasna je bila ta fantazija in dasi dolga, bi si jo človek v svojem egoizmu vsled njene divnosti želel še daljšo. Nemalo truda si je dala tudi gđ. Minka Zacherlova, da se je na-vadila g. Serajnika tako dobro spremljati s klavirjem. Dolgotrajni, burni aplavz je izrazil umetniku in spremljevalki priznanje fascinirane-ga občinstva. G. Serajnik si je o tej priliki zaslužil zopet laborov vence, a ker v Ljutomeru laborik ni, je pre-jel krasen šopek. Hvala mu za nje-gov trud, da je sodeloval pri koncer-tu. S tem je bil I. del koncerta zavr-šen in nastopil je kratek odmor. — Skoraj se nam je vsiljevala že boja-zen, da se znabiti II. del koncerta ne bo dal vsprejeti s prvim. A varali smo se na svojo največjo radost; do-bro je, če človek nima o tej ali oni stvari predsodkov. Mešani zbor je za-pel Mokranjčev »Sopek srbskih na-rodnih pesmi« (8); ako bi ne bil za-pel ves popoldan ničesar drugega, že s tem šopkom bi se bil proslavil in omilil. To je bilo naravnost umetni-ško proizvajanje; zdelo se nam je, kakor da bi poslušali kako mogočno fugo na orglah. Čast g. pevovodji! Ta točka se je morala na občo željo ponoviti. — Nato je nastopil drugi umetnik, konzervatorist g. Ferd. Herzog, z violončelom ter se pokazal dovršena igralka na svojem goda-lju v Schubertovem »Ave Maria« in v Raffovi kavatini. Zelo fino in z občutkom ga je spremljala na klavirju njegova sestra gđ. Leonida Herzog. Občinstvo je izrazilo obema svojo zadovoljnost z dolgotrajnim rokopoliskanjem. — Zajčeva »Pjesma slavnika« je nalikovala v resnici slavljemu žplenju v goščavi, ko se spušta na zemljo tih mrak... Pel jo je dovršeno četrtoletna ženska zbor, klavir ji je dal onomatopetično pointo. — Sattnerjevo »O nevihti« je pel zopet mešani zbor. Krasne besede našega po svojih pesnitvah neumrljivega Gregorčiča je umel ženi-jalni P. Hug. Sattner uglašilbi mojrstrsko. Ta zbor se sliši kakor gro-zotno-veličastna simfonija. Vsi gla-sovi, posebno pa basovi so pokazali svoje vrline. Kdor ni slišal tega zho-ra, ne more doumeti, kako čudovito izraža glasba vzdih in prošnjo si-romska kmeta, vihar, ropotanje toče in nanosled strte nade... Vsa potr-tost in nekaj srd sta izražena v sklepnem moll-akordu. — Ženska dvospeva »Na begu« in »Prstan« s spremljevanjem klavirja (g. F. Her-zog) sta splošno ugajala. — Pri tako bogatem snoredu smo bili mnjenja, da bodo pevci pri zadnji točki že utrujeni, vendar se to ni pokazalo niti najmanj. Dr. A. Schwabov »Do-bro jutro«, koncertni valček za me-šani zbor, se je pel sveže in čilo ter z dovršenostjo. Po svojih krasnih mo-tivih je občinstvu zelo ugajal. Je menda prvi te vrste, ki ga imamo Slovenci in hvalo smo dolžni zanj g. dr. A. Schwabu, ki je obogatil ž njim našo narodno glasbo. Želeli bi bilo, da bi ga peli o mnogih prili-kah, ker je zelo hvaležen. Soprani so se tukaj prav posebno odlikovali. Na klavirju je spremljala petje gđ. L. Herzogova prav temperamentno. V smislu pregovora »konec dober, vse dobro«, je tudi »Slov. pevsko dru-štvo« s tem valčkom završilo svoj koncert ter si položilo na glavo kro-no občega priznanja. Hvala vsem za izredni umetniški užitek, zlasti trudoljubivemu g. Zacherlu!

Poslušalec.

Umrl je dne 8. septembra pri Sv. Tomažu nad Ormožem gosp. Fr. Loparnik, soustanovitelj tukajšnje posojilnice in njen dosmrtni uradnik. Bil je še-le 33 let star. Zapušča mla-dovo s petimi otroci. — Naše so-žalje!

Zlato poroko sta praznovala v ponedeljek, dne 11. septembra pri Novi Štifti nad Gornjim gradom Matija in Apolonija Podpečnik. Še na mnoga leta!

Iz Petrovč pri Celju nam pišejo: Nedeljske slavnosti se je udeležilo vsega skupaj 238 »Čukov« v kroju. Od zunaj jih je došlo 172, drugi so bili iz Petrovč, Griž in Št. Jurja ob Taboru. Ker je bil v nedeljo praznik Marijinega imena, je došlo, kakor vsako leto, sila veliko romarjev v Petrovče. Bilo je torej veliko gledal-cev, ko so šli orli z dvema ali tremi zastavami skozi vas. A vladala je grobna tišina. O urejevanju v pohod, javni telovadbi in ljudski veselici je bolje, da ne pišemo. Saj se s tem ma-terijalom, kakor smo ga včeraj vide-li, tudi ne da nič boljšega narediti.

Treba bo še veliko, veliko vaj in de-la ter manj psovnanja Sokolov, da bo mogoče govoriti o kaki orlovski jav-ni telovadbi, ki bi imponirala inteli-gentnejšemu človeku. — Iz Celja nam še poročajo: Vsled posredovanja državnega poslanca dr. Benkoviča je došlo zvečer na kolodvor orožništvo in spremilo celjske Čuke, ki so se pripeljali iz Petrovč, v malih oddel-kih domu. Na kolodvoru sta bila žu-pan in dr. Ambrožič, ter sta mirila znano celjsko »zlato mladino«. Je čisto prav, da opravlja v takih sluča-jih orožništvo varnostno službo in se dokumentira zanesljivost celjske po-licie. Samo da mora iz posameznih slučajev nastati princip in v Celju bomo kmalu imeli najlepši mir.

Kupčevanje s senom. Ne le na Kranjskem se pehaio agente kleri-kalcev za nakup sena, temveč tudi na Sp. Štajerskem. V okolici Mari-bora imajo posestniki »Kmetijsko zadruge« za župnijo Slivnico s sede-žem v Račjem. Tu sem jo primahata v četrtek 31. t. m. poslanca dr. Koro-šec in dr. Verstovšek z namenom, pritisniti vodjo zadruge, naj pošlje zadruge sena, ki ga ima precej, takoj na Kranjsko. Dr. Korošec je rabil kar 50 vagonov. Pa vkljub temu, da je rekel: Ne boste vendar prodali se-na Nemeem, ko ga na Kranjskem rabijo, se mu ni ustreglo. Dobil je kratki odgovor: Seno je že prodano. Korošec je moral oditi z dolgim no-som in up, da bo pomagal klerikalni »Gospodarski zvezi« s 50 vagoni, je splaval po vodi.

Slivnica pri Mariboru. V soboto popoldne je bila tukaj nevihta. De-ževalo ni veliko, temveč bliskalo in pokale je, da je bilo človeka groza. Na polju so vedrile delavke pri vod-njaku Sv. Ane. Neka vdova Bračko gre iz vodnjaka, da bi pobrala ka-men. hotele so neko desko pritrčiti. V tem trenutku pa trešči v njo. Mrtva pade vznak vsa ožgana, še obleka je hotela goreti, da niso plama-zamorili. Čudna jesen.

Štajerskim abiturijentom in akademikom! Stojte neposredno pred vpisom na visoke šole, ne samo vi, ki se podaste že v drugič v tuji-no, ampak tudi vi, ki letos prvič stopi-te v svobodno življenje. V katero stroko se boste vpisali, to je vsaki od vas sigurno že dobro premislil, o tem si je vsak na čistem. Priporoča-mo vam pa vendar še v zadnjem trenotku, kam se naj obrnete. Pred-vsem pogledjte našo domovino, ki le-ži sicer v izredno ugodni legi, pa ven-dar ima vse te ugodnosti v rokali tuje-c. Pogledjte na začetek naše in-dustrije in veletrgovine, na naša podjetja in sami lahko vidite, kolo-ko zlata je še na tem polju nevzdig-njenega pri nas. Pogledjte si naše urade in spoznate lahko, kako povsod primanjkuje naših ljudi, pri sodi-ščih, pri železnici, pošti, financ, po-litični službi, davkarji. Pojdite po slovenski deželi in prepričajte se, kako primanjkuje povsod zdravni-kov! In končno se prepričajte sami, koliko tujcev se uči po naših učnih zavodih na Slovenskem! Kako malo je slovenskih lekarnarjev, gozdar-skih in rudokopnih uradnikov, kako malo Slovencev v konzularni službi! Kakor vidite je polja dovolj in če kje, velja tu geslo, katerega se držite: vsak res delavec in priden člo-vek najde doma obilo in dobrega kruha. Kar se pa tiče kraja, kjer ho-čete študirati, vam pa kar naravnost pravimo: pojdite v Prago! Ne samo da je to najcenejše vlemesto v Av-striji, je to edino mesto, kjer bode-te res lahko svobodno živeli! Ne bo se vam bati, da bi vas radi vaše narod-nosti kdo zasramoval. Pa še nekaj! V Pragi se bo odločil boj za sloven-sko vseučilišče. Za smoteno delo v tem pogledu pa je treba, da se v Pra-gi koncentrira kar največ sloven-skih dijakov. Bajk o težkočah češke-ga jezika in drugih sitnosti v Pragi ne bode mo zavračali. Priporočamo še enkrat in prepričani smo, da se bodo vsi štajerski napredni akademi-ki, ki imajo trdno voljo, se učiti, de-lati, se izobraževati in kaj videti, našli meseca oktobra v zlati Pragi.

— Klub naprednih slovenskih aka-demikov v Celju.

Zahvala. Podpisani odbor si šte-je v najprijetnejšo dolžnost, izraziti svojo prisrčno zahvalo vsem in vsa-komu, ki je pripomogel k tako kras-no uspeji veselici in Zidanem mostu, dne 3. t. m. Posebno pa se zahvalju-je vzorno delujočemu in požrtvoval-nemu damskemu odboru, na čelu ma: predsednici gospej dr. Homanovi, podpredsednici gospej Ludvikovi, nadalje vsem gospej odbornicam: Gostiševi, Meškovi, Mohorkovi, Ster-niševi, Vargazonovi ter gospicam Darinki in Marlenki Homanovi, Zel-ki Jakševi, Banovi, Neli Čermeljevi, Viktoriji Piskarjevi, Petrinčičevi, Ilki Meškovi, baronici Mires Haano-vi in sploh vsem, ki so bodisi z da-rovi, bodisi s svojim aktivnim sode-lovanjem omogočili tako lepo prire-ditev. — Bodite prepričani, da bo na-predno dijaštvo vedelo ceniti vedno in povsod vaše delovanje in oblaženje

njegovega obupnega gmočnega položaja v daljni tujini in da se bo vsikdar hvaležno spominjalo vas — svojih dobrotnikov. — Celje, dne 6. septembra 1911. — Klub naprednih slov. akademikov v Celju.

Koroško.

Narodno slavlje v Tolstem vrhu. Koroška se ni doživela tako impozantne narodne slavnosti, kakršna je bila na praznik 8. t. m. v Tolstem vrhu pri izviru znane slatine. Ondotna C. M. podružnica je priredila veliko veselico na prostem. Del čiste dobička je bil določen za revne slovenske dijakke v Celovcu. Na prostornem travniku so napravili začasni park s šotori. Ko so prisopihali vlaki iz Maribora in Celovca, grmeli so topiči, in vseh poslopjih in drevesih so plapolale velike slovenske trobojnice, kar so začudeno gledali potniki v vlakih. Zbralo se je na stotine odličnih zunanjih in domačih gostov. Najbolj so se izkazali vrli Slovenjgradčani, ki so prišli z godbo in peveci na več vozovih. Prišli pa so tudi dragi gostje iz daljne Ribnice na Pohorju, iz Vuhreda, Vuzenice, Mute, Mislinja, Velikoveca itd. Celo nemški tržani iz Guštajna so bili zastopani, ker so upoštevali blagi namen prireditve. Goste je pozdravil v prisrčnih besedah narodni graščak g. Celestina, na kar je imel potovalni učitelj Ante Beg daljši govor o naši obrambi in narodni zavesti. Slovenjgraški in Guštanjki peveci in godci so nas neumorno zabavali, dame in domače gospodične so razpečavale narodno blago, šopke itd., domači diletanti so izborno igrali. Vse se je vršilo v najlepšem redu in narodnem navdušenju tako, da je vsakdo vzklikal: S takimi prireditvami zbudimo in ohranimo slovenski Gorotan!

Požari. Letos je po Koroškem izredno veliko požarov. Skoro vsak dan dohajajo poročila iz raznih krajev o večjem ali manjšem ognju. Večinoma povzročijo požar neprevidnost, ali otroci, v par slučajih pa je bil ogenj tudi podtaknjen. Pospešuje pa letos ogenj posebno huda vročina, ki je vse posušila in pa pomanjkanje vode. Redno pogori vse, kar se je vnelo, posebno pa kozolet in gospodarska poslopja, v katerih imajo ljudje spravljene letošnje pridelke. Skoro v vsakem slučaju so se morali gasilci zadovoljiti le z omejitvijo ognja. Človeških žrtev dosedaj še ni bilo. V soboto pa je izbruhnil požar v Olšnici, ki je zahteval tudi človeško žrtev. Ogenj je nastal v leseni, s slamo kriti hiši posestnika Lud. Mitterdorferja. Ogenj se je silno hitro razširil in preskočil tudi na sosedno posestvo Ed. Höblingerja. Posestnik Höblinger je v kratkem uvidel, da je gašenje brezuspšno in je začel izganjati s pomočjo žene živino iz hleva. Zena Helbingerjeva pa je mislila, da je v hiši še en otrok. Skočila je torej, predno je šla v hlev, še enkrat v gorčo hišo. Toda iz hiše ni prišla več. Najprej se je užgala, nato goreča brezumno letela proti izhodu, kjer je padla in na mestu umrla. Otroka so že prej rešili. Obe posestvi sta popolnoma pogoreli. — V bližini Gospe Svete je pogorelo gospodarsko poslopje Helene Voličeve in celo posestvo Marka Antischerja. Skupna škoda znaša nad 46.000 K, zavarovalnina pa 24.000 K. Ogenj je zanesel šestletni sin deklet Bacherjeve, ki se je igral z užgalicami.

Ponesrečeni topničar. Včeraj so pripeljali v vlakom iz Kranja v Celovce nekega topničarja 9. poljskega topničarskega polka. Padel je pri Kranju iz voza in se težko poškodoval. Iz kolodvora so ga odpeljali z izvoščekom v vojaško bolnišnico. — Topničar je težko, a ne smrtno poškodovan.

Cerkvena vlomilca. V Lipi nad Vrbo sta odprla dva vlomilca siloma cerkveni nabiralnik in pobrala vse, kar je bilo v njem. Veliko gotovo niste dobila, kajti prvič ljudje niso več tako brezmiselno radodarni, posebno ne pri tej dragini, drugič pa se naši duhovni kaj radi brigajo za nabiralnike in jih redno in pridno praznijo. Vlomilca je zasačila pri tem bogaboječem delu — bilo je mineto nedeljo ob 4. popoldne — neka kmetka žena. Ko sta jo opazila, vrvel jo je eden vlomilcev po tleh, z nemško opazko, da sta reveža in treba jima je denarja. Nato pa sta jo zaklenila v cerkev in zbežala. Preplašena žena je klicala pomoč, ki je takoj prišla. Tatove so domačini nekaj časa podili, toda kmalu so se zasledovalci vrnili brez uspeha. Eden vlomilcev je tudi streljal na nje.

Primorsko.

Slavnost 10letnice in razvitijske zaveste šentjakobske čitalnice v Trstu. ki se je imela vršiti dne 13. avgusta, a je bila baje iz zdravstvenih ozirov prepovedana, se vrši prihod-

njo nedeljo, dne 17. septembra na prostornem zemljišču g. Preloga za konsumnim društvom »Jadransko« pri cerkvi sv. Jakoba. Ta slavnost obeta biti nekaj izrednega, ker je že do sedaj priglasičen 24 družtev s 16 zastavami, ki bodo plapolale ponosno po tržaških ulicah.

Poročil se je v Barkovljah gosp. Janko Krošelj z gospico Rafaelo Martelančevico.

Gozdni požari. Včeraj so bili v tržaški okolici kar štirje gozdni požari. Najprej se je vnel gozd pri Sv. Križu, kjer je letos že šestič zanetila ogenj iskra iz železniškega stroja. Pogorelo je 6000 m², na katerih so rasle goste nasajene 20letne smreke. Kmalu nato se je vnel gozd pod Opčino in skoro obenem nad vojaško bolnišnico. Okoli 3. popoldne pa so javili zopet ogenj pri Sv. Križu, ki je gorel do večera.

Kolera. Zdravstveni oddelek tržaškega namestništva razglasa sledeče: V soboto zjutraj je umrl nenadoma po kratki boleznij v Prade pri Brtokih 5letni sin Mario, železniškega delavca Antona Muzeniča. Fant je umrl za boleznijo, ki kaže kolero. Zdravnik ni bil pri njem. V noči od sobote na nedeljo pa je obolzel za kolero sumljivimi znaki 26letni kmet Anton Kurec v Bertokih. Odpeljali so ga v nedeljo v bolnišnico. V obeh slučajih je pokazala bakteriološka preiskava azijsko kolero. Uvedli so najstrožje zdravstveno - varnostne odredbe in izolirali vse osebe, ki so prišle v dotiko z umrlim fantom in z bolnikom. Tudi iz Kopra poročajo, da sta se pojavila tam dva slučajja kolere. Eden bolnikov je že umrl.

Varnostne odredbe proti zanašanju kuge. Pomorska oblast v Trstu je razglasila ministerijski ukaz, ki prepoveduje uvoz in prevoz različnega blaga iz Kitajske, iz pristanišča Port Artur, Dalog, Hongkong, Macao, Bangkok, iz otokov Formosa in Java in od azijskega obrežja zapadno od britiškimi otokovi pa do kanala Suez. Ta ukaz je postal pravomočen takoj po razglasitvi.

Poboljševalnica za dekleta v Trstu. Po nalogu glavnega ravnateljstva za javno oskrbo ubogih je odpoval na Laško ravnatelj tržaške ubožnice Peter Fonda. Namen njegovega potovanja je, da si ogleda na Laškem razne zasebne in državne vzgajalne zavode in poboljševalnice za dekleta. Na podlagi teh študij sestavi bodo natančen načrt nove poboljševalnice za dekleta, ki naj bi se zidala v Trstu. Ta načrt bodo predložili potem mestnemu magistratu.

Nesrečna ljubez. V sled nesrečne ljubezni sta se izvršila včeraj v Trstu kar dva samomora. Najprej se je zastrupil 28letni mizar H. Piccolin, ker mu je postala nezvesta ljubica, kmalu nato pa so pripeljali težko poškodovano, tudi zastrupljeno 23letno zasebnico Ano Cassano, kateri je ušel ljubček. Oba sta težko poškodovana.

Uboj na cesti. Predsnočnim so našli na bivšem trgu za seno v Trstu nezvestnega 68letnega kočijaža Leopolda Querina. Med vožnjo v bolnišnico je mož umrl. Pri zdravniški preiskavi so zdravniki konstatirali, da je umrl Querin nasilne smrti. Imel je zlomljeno eno rebro in globok vbodljaj v bližini srca. Ko se je zbrala pred gostilno, kjer so nalagali ponesrečenca na voz, večja množica ljudi, je nenadoma skočil iz množice neki častniški sluga 97. pešpolka, 22letni Peter Jeserović iz Istre, ki je preje v omenjeni gostilni plesal. Begunec so kmalu vjeli, vendar še niso mogli dognati, ali je on ubijalec, ali ne. Vojak je bil precej pijan. Odpeljali so ga začasno v vojašnico.

Prepovedana kupčija med pomorsko vožnjo. Včeraj je aretirala policija tri mornarje v Trst dolega parnika avstro-ameriške črte »Francesca«. Ovdal jih je kapitan ladje, da so prodali med vožnjo na raznih postajah skrivaj več vreč kave. Preiskava je dognala, da so omenjeni mornarji res kradli kavo in jo zamenjavali v raznih postajah za sirovo svilo.

Ubegli defraudant. Iz Pulja je pobegnul ključavničar Anton Schaffer, doma iz Suhe pri Kočevju. S sabo je vzel tudi 400 K, ki jih je prejel za svoje tovariše.

Kako je prišlo do umora srbskega kralja Aleksandra in kraljice Druge?

V.

Kraljev adjutant med zarotniki.

Pisмено zakletev smo kasneje dali v shrambo moji pokojni ženi, ki si je dala na svoji bluzi našiti poseben žep, v katerem je čuvala oni važni dokument. V drugem žepu je imela vedno pripravljene vžgalice za slučaj, da bi policija prišla na sled zaroti. V tem slučaju je imela žena nalogo, da se takoj odstrani — telesna preiskava bi se gotovo naj-

preje izvršila pri moških — ter dokument seže in s tem uniči vsak sled.

To dejstvo pač pojasnjuje, zakaj je smrtno ostanke moje žene nosilo iz cerkve na mrtvaški voz 8 oficirjev. Pošteni in hvaležni ljudje so pač izkazali zadnjo čast ženi, ki je več mesecev častno in pošteno čuvala zadolžnico, nanašajočo se na njihove glave.

Čim smo pridobili kakega novega zarotnika, ki je bil pripravljen podpisati zakletev, je nam moja žena izročila dokument, da smo ga dotičniku dali v podpis. Tako smo pridobili že celo vrsto oficirjev, pogrešali smo med njimi samo še višje oficirje iz neposredne kraljeve bližine. Po vsestranskem prevdaru smo prišli na to, da bi se dal za stvar morda najlaglje pridobiti kraljev adjutant generalstabi podpolkovnik Mike Naumović. Stvar je bila seveda zelo delikatna in kočljiva. Kdo bi imel pogum, da bi mu razložil naše načrte, ko je bilo jasno, da se bo vsled svojega položaja in vsled svoje velike priljubljenosti pri kralju in kraljici vendarle težko odločil, da bi se pridružil zarotnikom?! In kaj, ako bi on zlorabil zaupano mu tajnost in slučaj, če bi se ne dal pridobiti za zaroto?!

Končno smo prišli na to, da ima Naumović bližnjega sorodnika artiljerijskega nadporočnika Gjorgja Ristića, tovariša večine na zakletni izjavi že podpisanih častnikov. Ristić je bil takrat nameščen v Šabem. Njegovi tovariši so mu brzojavili, naj nemudoma pride v Belgrad. Ristić se je vabilu takoj odzval.

V Belgradu so ga njegovi prijatelji z lahkoto pridobili za zaroto.

Ko so mu dali zakletveno izjavo v podpis, je opazil, da je dotični dokument že starejšega datuma. Zato je pripomnil: »Toda, tovariši, ta dokument je že starejšega datuma. Zakaj mi niste stvar takoj sporočili, marveč šele sedaj?«

Eden izmed prijateljev mu je odgovoril: »Štedili smo te zato, ker si se šele pred kratkim oženil in imaš tudi malega otroka.«

On je nato razburjeno odgovoril: »Meni je dražja domovina, kakor žena in dete.« Po teh besedah se je vsedel in takoj podpisal izjavo. Kasneje se je Ristić posrečilo pridobiti za zaroto tudi svojega sorodnika Miko Naumovića, kraljevega adjutanta.

S tem smo bili že takorekoč na konju.

Prvi sestanek zarotnikov z zaupnikom prince Petra Karagorgjevića v Ljubljani.

Ker Genčičeva in moja kombinacija, da dobimo zvezo s princem Karagorgjevićem preko njegovega sorodnika oficirja Gjurića, ni imela željenega uspeha, smo morali poiskati druge pot, da stopimo v stik s pretendentom, našim kandidatom za srbski prestol.

Zato se je Genčič odločil, da se sam odpravi v inozemstvo in da skuša izposlovati sestanek s princem Karagorgjevićem. Da bi ne bilo preveč sumljivo, je vzel sabo ženo in dete. Napotili so se na Dunaj. Tam so poiskali Jašo Nenadovića, prinčevega zaupnika, da bi se z njim sporazumeli. Da bi odvrnil vsak sum, je Nenadović izbral kot posrednika svojega krojača, ki mu je delal obleko. Preko tega krojača so menjali pisma in se dogovorili, da se sestanejo na Reki.

Genčič se je s svojo rodbino takoj napotil na Reko.

Tu je čakal Nenadovića dva dni, a brezuspšno.

Ker se je naveličal čakanja, je poslal svojo ženo, da preko telefona vpraša Nenadovića, kaj da je. Nenadović je odgovoril, da je bil že pripravljen za pot na Reko, a je izvedel, da je tam mnogo Srbov, zato predlaga za sestanek Ljubljano, kamor bi imel priti tudi knez Peter Karagorgjević.

Genčič se je na to s svojimi takoj napotil v Ljubljano. V Ljubljani se je nastanil v hotelu pri »Slo-nu«. Dve uri kasneje je prišel tjakaj tudi Jaša Nenadović z Dunaja. Kneza Petra ni bilo. Nenadović je opravičil njegov neprihod s tem, da je oboliel in da mu je vsled tega bilo nemogoče priti, sicer pa da je on — Nenadović — pooblaščen, da vodi v njegovem imenu vsa pogajanja.

Nato se je vršilo dolgotrajno posvetovanje, na katerem se je govorilo o vseh podrobnostih. Nenadović je dvomil o resničnosti bolezni kneza ki jih pa Genčič ni posebno cenil, ker je dvomil v resničnost bolezni kneza Petra. Ta sestanek se je torej izvršil tudi z neuspehom.

Kasneje se je Genčič zopet odločil, da poišče zvezo s knezom Petrom. Sklenil je, da vzame sabo zakletveno izjavo oficirjev. Odpravi se je na pot in vzel sabo tudi svojo ženo, ki naj prenese preko moje oni dokument v svoji rokavici. Dotični dokument ji je izročil na kolodvoru nadporočnik Antić. Vlak se je

že jel premikati s postaje, toda komaj je vozil par metrov, se je nenadoma ustavil in v Genčičev kupe je vstopil policijski komisar.

Genčič in žena sta prebledela in v strahu, da je zarota odkrita, nista vedela, kaj bi počela. Umirila sta se šele, ko je policijski komisar, sicer njiju dober znanec, povedal, da so vlak ustavili na brzojavno vest iz Zemuna, da je z zemunske postaje puščen drugi vlak, katerega naj srbski vlak počaka na belgradski postaji.

Ta slučaj je Genčičevo ženo tako preplašil, da na povratku ni hotela zakletvene izjave nositi sabo, marveč, da je moral nadporočnik Dulić potovati v Subotico, da je prevzel dokument in ga prenesel v Belgrad.

Ta drugi Genčičev sestanek z Nenadićem se je vršil na Dunaju.

Genčič je pokazal Nenadoviću dokument ter od njega kategorično zahteval, da izposluje sestanek s knezom Petrom, da mu pokaže zakletveno izjavo in ga osebno prepriča, da je zarota resna stvar in da dobi od njega osebno zagotovilo za slučaj uspeha.

Ker je Nenadović odklonil posredovati ta sestanek, se je tudi ta konferenca končala brez uspeha.

Genčič in jaz sva bila razočarana, ker knez Peter absolutno ni hotel stopiti v nobeno zvezo z nami.

Toda kaj je bilo storiti? Nazaj se ni moglo niti smelo, treba je torej bilo posel nadaljevati in delovati na to, da se izvede načrt.

Dnevne vesti.

+ Zopet dr. Gregorič! Ljubljanski volileci so dr. Gregoriču že neštivilokrat dokazali, da ga ne marajo, a mož še nima dosti. Na vsem Slovenskem ga ni kandidata, ki bi bil že pri tolikih volitvah pogorel, kakor dr. Gregorič, a vendar hoče zopet pogoreti. Dr. Gregorič je zopet kandidiral, in sicer za deželni zbor. Dne 31. oktobra t. l. bo volitev namesto odstopivšega predsednika trgovske zbornice gosp. Kneza. Klerikalna stranka, ki je Ljubljani storila največjo škodo, hoče pri ti volitvi zopet poskusiti svojo srečo in njen kandidat je zopet dr. Gregorič, ki bo seveda dne 31. oktobra skupil, kar mu gre.

+ Vlada in skupščina »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Trzinu. Naša vedomodna deželna vlada je bila v nepopisnih skrbih in strahu radi skupščine »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Trzinu. Sugerirala si je prepričanje, da bo prišlo ob priliki skupščine do velikih protinemških demonstracij in izgrediv v Trzinu. In da to prepreči, je odredila, da je poslalo okrajno glavarstvo v Kranju preteklo nedeljo dva komisarja v Trzin, ter obenem izposlovala, da je bilo v nedeljo v Trzinu prisotno tudi vojaštvo. In da vojaštvo ni bilo samo slučajno navzoče v Trzinu, se vidi že iz tega, da je v soboto nočevalo v Kranju in da je napravilo v nedeljo samo trurno turo iz Kranja v Trzin, kar se sicer pri vojaki ne zgodi često. Vojaki so bili v Trzinu že ob 10. dopoldne in so ostali tu ves dan in vso noč. Ker si je v današnjih časih težko misliti, da bi bil tak izredno kratek inarš posledica naklonjenosti do moštva in človekoljubnosti, si stvari ne moremo drugače tolmačiti, kakor da je deželna vlada izposlovala, da se na dan skupščine dirigira vojaštvo v Trzin. Ne rečem ničesar drugega, kakor to: bog daj nočem pameti!

+ Poštena beseda. Pretekli teden smo zavrnili pisanje splitskega »Našega Jedinstva« o slovenskem vseučiliškem vprašanju. Z ozirom na našo zavrnitev piše sedaj »Naše Jedinstvo«: »Slovenski Narod« je nam hudo zameril vse, kar smo pisali o pokretu za slovensko univerzo v Ljubljani ter pripisal naše pisanje »pretiranemu šovinizmu«. »Naše Jedinstvo« in šovinizem! ... Svoje mišljenje smo podprli z dokazi in razlogi, ki so praktični in realni, in imenu ideje in za edinstvo Hrvatov in Slovencev, za skupni jezik, ki mora biti podlaga narodnemu edinstvu. Toda mi ne tiramo makar na konec. Rekli smo, kar mislimo, toda če hočejo v Ljubljani slovensko vseučilišče, se ne bomo radi tega prepirali, še manj pa da bi se borili proti temu.« To je pametna in poštena beseda!

+ Nemške ohole zahteve. Pod vodstvom nemških poslancev s Češkega, Moravskega in Šleskega je prišla deputacija nemških slavistov k našemu ministru grofu Stürgku s prošnjo, da odstrani težkoče pri nastavljanju nemških izprašanih slavistov na nemških srednjih šolah v sudetskih deželah. Naučno ministrstvo je sedaj izdalo naredbo, s katero je ugodilo zahtevam nemških slavistov, ter določilo, da naj podučujejo v sudetskih deželah češčino kot neobligatni predmet samo nemški slavisti. Poleg tega, da je to velikega principijalnega pomena, ki se more zgoditi čehom in edino pravilno bi

bilo, da zahtevajo češki in slovanski germanisti, da izginijo iz šol na slovanskih tleh vsi nemški učitelji ter podučujejo tudi nemščino samo slovanski germanisti. Ali bi bil v tem slučaju grof Stürgk tudi tako hitro pripravljen z ministrsko naredbo, je več kakor dvomljivo. Je pa to tudi zelo velikega pomena tudi za druge kraje izven Češkega.

+ Kako se oddajajo suplentska mesta? Na II. državni gimnaziji v Ljubljani je razpisano suplentsko mesto za klasično filologijo. Za to mesto predlaga ravnatelj dr. Bezjak nekega klerikalca Marinkota, ki ima izpit samo za latinščino in francoščino. Da je ta predlog protizakonit, nam pač ni treba poudarjati, saj francoščina dosedaj še vendar ne spada med staroklasične jezike. Nasvetujemo tistim, ki so za to mesto prosili, a ga ne dobili, naj se proti takšnemu postopanju pritožijo naravnost na naučno ministrstvo.

+ Prestolonaslednik Fran Ferdinand in vojvodinja Hohenberg. Kakor je znano, je državno pravdnštvo članek, priobčen pod tem naslovom v našem listu, zaplenilo. Proti tej zaplembi smo se pritožili. Obravnava na to pritožbo se vrši danes popoldne ob pol 5. v razpravni dvorani št. 79 pred tukajšnjim deželnim sodiščem. Ker je bil dotični članek, ki se bo pri obravnavi seveda prečital, samo posnetek, v Avstriji nezaplenjenega članka »Berliner Tagblatt« in ker so dobesedno isti članek neovirano lahko priobčili najrazličnejši drugi avstrijski listi, se nadejamo, da bo sodišče vsaj to pot ugodilo naši pritožbi.

+ Narodno - napredna zmaga. V nedeljo, dne 10. septembra so se vršile občinske volitve v Predtgu pri Radovljici. Sijajno so prodrli naprednjaki, kajti dobili so 8 občinskih mož, a klerikalci le štiri. Le - ti so izgubili »najsvetejšo« možo. Živelci volileci!

+ Iz ljudskošolske službe. Gosp. Slavoj Dimnik, suplent na c. kr. pripravnici za srednje šole v Trstu, je na tem zavodu stalno nastavljen.

— 24. september v Ljubljani bo splošno posvečen slovenskim akademikom. Definitivni program je sedaj sledeči: Dopoldne ob 10. se vrši v »Mestnem domu« shod za slovensko univerzo in dijaško podporno vprasanje. Ves 24. september bo, kakor že znano, cvetlični dan in bodo narodne gospe in gospodične prodajale po vseh ulicah, kavarnah in restavracijah cvetlice v korist dijaškemu podpornemu društvu »Radogoj«. Zvečer se pa vrši v restavracijskih prostorih »Narodnega doma« sestanek in v mali dvorani ples na čast požrtvovalnim damam in v korist podpornim društvom za slovenske visokošolce v Gradcu, Pragi in na Dunaju.

— »Gospod mi«! Pod tem naslovom »Jutro« že dva dni nadaljuje malenkostne osebne napade na predsednika »Organizacije svobodomiselnega narodno - naprednega dijaštva«. Ker bo o stvari govoril »Dijaški vestnik«, konstatiramo le, da N. Č. od zopetnega izdajanja lista »Svobodne Misli« še ni imela zaradi početne odbove seje in se list torej sploh še ni mogel naročiti, ne glede na to, da takle notice v »Jutru« niso pripravna agitacija za »Svobodno Misl«. Kar se pa tiče dopisovanja in naročanja »Svobodne Misli«, moramo pa pribiti, da je vse pisanje »Jutra« neresnično in neosnovano, le izliv malenkostnih osebnosti znanih »Jutrašev«. Ne samo, da dohajata g. predsedniku Osmond. redno dva izvoda »Svobodne Misli«, je tudi on sam priobčil v tem listu svojo popularno-znanstveno razpravo »Darwinizem« ob 100letnici rojstva Ch. Darina in poslal uredništvu »Svobodne Misli« v Prago še več drugih rokopisov. Napadi na O. s. n. n. d. zaradi »obljubljenega oživljenja« »Svobodne Misli«, ki je pa razumljivo namenjeno seiki »S. M.«, ne pa listu, ki v sedanjem času zopet izhaja, bodo dobili v »Dijaškem Vestniku« svoj odgovor. Toliko dovolj, kajti quoties cum stercore certo, aut vinco, aut vincor, semper ego maculor.

— Predprobacija učne knjige. Naučni minister je dal predprobacijo v manuskriptu predloženi učni knjigi: Mazi Josip, Geometrija za III. razred srednjih šol.

— Football-tekma Gradec-Ljubljana. V nedeljo, 17. t. m. popoldne ob pol 5. se vrši na igrišču ob Lattermannovem drevoredu football-tekma med moštvo »Rapid« iz Gradca in S. F. K. »Ilirijo« iz Ljubljane. Ta tekma obeta biti zelo zanimiva, ker si bode ta stala nasproti približno enako močna nasprotnika in se torej nikakor ne more že vnaprej govoriti o tem, na čigavi strani bo zmaga.

— Odbor obrtne nadaljevalne šole v Ljubljani je imel v ponedeljek, dne 11. t. m., v mestni posvetovalnici pod predsedstvom viteza L. a. s. h. a. na svojo odbovno sejo. Po poročilu tekočih stvari in odobritvi zapisnika zadnje odbove seje, se je razpravljalo o drugih važnih točkah dnevnega reda. Ena najvažnejših

točk je bila, kako uvrstiti deveto uro pouka, ki je namenjena v višjih razredih pouku krščanskega nauka. Po-ročevalec magistratni svetnik Lah je nasvetoval, da se naj pouk vrši v četrtkih od 7. do 12. ure, Kregar je predlagal, da se naj pouk v četrtkih preloži na popoldanske ure in sicer od 1. do 6. ure, g. Franchetti je pa predlagal, da se naj deveta ura pouka z ozirom na razne težave glede časa, kakor tudi glede koristi obrtnikov, ki morajo pošiljati svoje vaje v obrtno šolo, sploh opusti, in da se naj na predlog g. vladnega svetnika g. Detele, sprejet v zadnji odborovi seji, storjeni sklep razveljavi. G. Kregar je, kot pooblaščenec deželne odbora izjavil: Če se ne vpelje tudi v višjih razredih obrtno nadaljevalne šole pouk v krščanskem nauku, bode deželni odbor vsako podporo odtegnil. Predlog g. Franchettija je pri glasovanju in to po krivdi zastopnika občinskega svetnika g. Likozarja propadel, ki ni za predlog glasoval. Če bi se on za predlog glasoval, bi ostali klerikaleci v manjšini, ker je bilo samo pet glasovlavor upravičenih obrtnikov navzočih, in sicer če se šteje g. Likozarja kot zastopnika narodno-napredne stranke, bi imeli naprednjaki tri glasove in klerikaleci dva. Postopanje naprednega učitelja Likozarja je vseakograde vredno, ker bi on moral že iz principa narodno-napredne stranke glasovati za Franchettijev predlog. Odslej bodo morali obrtni vajenci višjih razredov začeti s poukom že ob 7. zjutraj, za kar g. Likozarju ne bode hvaležni. Po nasvetu nadzornika obrtnih nadaljevalnih šol, se šola za oblačilne predmete iz Vrtače v šolo na Prule premesti. Predlog g. Franchettija, da naj v bodoče vsi gospodje voditelji obrtnih nadaljevalnih šol sestavijo tiskano poročilo o obrtnih nadaljevalnih šolah, kakor ga je v tekočem letu sestavil g. vodja Dimnik, se je z dodatkom g. svetnika Laha, da se naj sestavi za vse obrtne nadaljevalne šole skupaj in dotiska do zaključka omenjenih šol, enoglasno odobril. Ravno tako se je sprejel predlog g. Franchettija, da se naj uvedejo tudi na obrtnih nadaljevalnih šolah šolski zdravniki in zato potrebni izdatki postavi v proračun prihodnjega leta.

Čukarska komedija v Stari Loki. Na Mali Šmarni so priredili čuki škofjeloškega okrožja zlet v Stari Loko. Že 34 dni prej se oznanjali to »izredno« slavnost rdeči lepaki, nabiti po vseh hišah, klerikalnih in naprednih. Le miroljubnosti starošolskih naprednjakov se je zahvaliti, da ni prišlo do oblastvenega postopanja. Ako pa bodo klerikaleci še kdaj brez dovoljenja pribijali lepake po naših hišah, naj napredni gospodarji takoj vsak slučaj naznanijo okrajnemu glavarstvu, da kaznuje te nezrele in nesramno predrzne klerikalne fantaline! Napočil je slednjič težko pričakovani slavnostni dan. Celu dopoldne ni bilo drugega slišati, ko zbijanje zvonov in tuborno brenčanje trobent, katerih glas je zalostno oznanjal vso revščino čukarsko. Središče vsega so seveda tvorili čuki domačini s slabo, neplačano zastavo, ki ima v sredi namesto Marijinega — monogram bivšega kaplana Baloha. Nosil jo je kupljen zastavonoša, Rihtarjev France. Ob 10. so pridrsali v cerkev, z lemenjariji in študenti 85 po številu. Pri službi božji so g. dekan gniljivo čenčali (medtem ko je kaplan po izreku starega očeta »komedijo špilale«) — o izgnanih mladeničih-Sokolih, dodali še povrhu par srce pretresujočih, izmišljenih dogodbe o teh nesrečnikih ter njim nasproti postavili v zlede nedolžne čukce, ki jih njihova organizacija vžgaja v čednostne in pobožne krščanske mladeniče! Toda to, prijatelji, je — javna resnica! Domača resnica je pa sledeča, ki mi jo je povedal klerikalen akademik, ko sem ga vprašal za veselilni spored: »Zjutraj imamo mašo, ob pol dveh litanije, ki jim sledi javen shod. Ob 4. je telovadba, po telovadbi veselice, nato kroki, slednjič — greh in nazadnje za zabelo debelega pitane-ga mačka! s čemur se posebno lepo strinja napis pred cerkvijo: »Dvignij si, oreš, svoje peruti, kvišku, kjer zvezde nebeške žare!« Zares krasna pripodoba! Še nekaj k govoru dekanu. Kako to, da so se g. dekan kar naenkrat spravili na Sokole? Doz-daj so vsak dan delali procesijo za dež, zdaj pa kar naenkrat Sokoli! Bodite vendar dosledni! Dokončajte najprvo eno stvar, potem začnite drugo! Ali ste mogoče zato prekinili procesijo, ker čakate, da bi padel barometer? Ali ker so vam prinesli premalo denarja? Ste li mogoče zato okrcali Sokole, da bo šel dež? Praktično, ne bo treba več v Cru-grob hoditi! — Tako sijajno ste povzdigovali svoje ljubljene mladeniče in devali v nič brezverske Sokole, kaj ko bi nekoliko povedali, kako je lansko leto znan čednosten čukce ro-bantil po znani zakotni gostilni ter kazal gostom ude in sredi sobe

opravljati potrebo! Kako zgledni starošolski čuki z načelnikom vred vsako nedeljo plešejo in popivajo pri »Fingelcu«, vsak z ljubico v naročju! Kako vse noči preprijejo in prekriže po gostilnah in zraven tega gostilničarjem sodeče razbijejo! To bi bili povedali to, ko je vendar tako nedolžno, čednostno in krščansko! Na javnem shodu je Čoč govoril take budalosti, da se mi zdi škoda črniti, da bi o njih pisal. Izmed udeležnikov je bilo 3/4 žensk in otrok ter okoli 20 mož. — Po »izvrstno vspelem shodu« so se podali na telovadišče — zares krasen prostor, poln izločnega parfuma, ki prihaja iz Pintarjevega stranišča. Prišli so z nosovi, zavihanimi kot nilski konji. Pintarjev nektar jim ni nič kaj uga-jal. Posebno načelnik je strašno vi-hal svoj nos, kajti ta opojni parfum je bil za njegove nežne žive vseka-kor malo prehud. Čvet celega špasa je bil sedaj sledeči: »cigulumigula« »kup zvoni«: nastop impozantna, orodna telovadba bizarna, če smem soditi po sključenih hrbtih, obupno se lovečih rokah, vratolomnih odsko-kih in polomljenih skupinah. Pri prostih vajah naj se toliko časti pri-makne godbi, kot je je odbiti — ome-gastim vajam. Rajnali odstop je spremljal Tajskov Tine s flavto, že brez slin. Sosed Čuk ga je poučil in ru razležil, da je to koristno, ker drugače ne bo možno povziti plača-nih knr. — Hvaležni vzdih je spreml-jal naposled njih od — lom! Telo-vadbi je sledila veselica, ki se je si-cer nisem udeležil, a katere program nam je povedal klerikalen akademik: krok — greh — maček! R.

Nesreča ali samomor v Škofji Loki. Včeraj popoldne se je razgla-sila po mestu nenadoma pretresljiva vest, ki je vzbudila splošno pozornost in sočutje. Našli so obešenega na te-lovadih krogih 17letnega prapor-ščka ces. loveev v Gradu Antona Wernika, ki je dovršil letos kadetno šolo in bi bil morda nastopiti z okto-brem aktivno službo. Na krogih sta bili privezani 2 tanki vrvice, ki sta tvorili jarjko, v kateri je visel Wer-nik, sklonjen in z nogami na tleh sto-jek. Natanko se niso dognali, ali se je Wernik ponesrečil med telovadbo na krogih in prišel slučajno z glavo v vrvice, ali je izvršil samomor. Wernika so dobili že popolnoma ne-zavestnega. Zdravnik in njegovi pri-jatelji so se trudili na vso moč in do-segli toliko, da mu je začelo biti srce in da je začel dihati. Toda takoj po tem uspehu ga je prišel srčni krč in danes zjutraj ob 3. uri, torej celih 12 ur po nesreči, je Wernik umrl.

Dobrotnik za pogorelec v Mo-kronogu. V nedeljo se je pripeljal neki gospod z vrečo obleke za revue pogorelec. Gospod si je najprvo sam ogledal razvaline mokronoškega tr-ga, ter izrazil sočutje nad grozno ne-srečo. Po ogledu je dobrotnik sam delil obleko med otroke in odrasle, kar je gledalce jako ginilo. Dobrot-niku prav srčna hvala v imenu ne-srečnih pogorelcov!

Umrli je v petek 8. t. m. gospod Josip Dolgan, trgovec v Zgornji Košani na Notranjskem. N. p. v. m.!

Navihani goljufivci. Dne 8. t. m. zvečer sta prišli v nek tukajšnji ho-tel okoli 20 let stari, gologlavi dekle-ti ter dali vratarju listek, na kate-rem je bilo rečeno, da naj jima iz-roči iz sobe s damski plašč, kar je vratar, misleč, da je listek poslala dama, ki v dotični sobi stanuje, takoj storil. Ko pride pozneje ona dama v hotel, veli vratarju, da naj ji pri-se iz sobe plašč. Sedaj se je vratarju š-le zablistalo, da je bil malo prej pa-del v roko zvitima goljuficama in se-veda zadevo dami razodel, ki je bila tudi ne malo razočarana. Ena golju-fica je čednega obraza, plavalasa in je imela sivo obleko, druga pa je črn-kasta, je imela sivkasto krilo in tem-no bluzo. Govorili sta slovensko, kro-j oblek pa je bil kakor za služkinje. Površni plašč je popolnoma nov, črn, in vreden 40 K. Pred nakupom se svari.

Aretovana Italijana. Pred par dnevi sta hodila po mestu dva Itali-jana ter posamezno prodajala razne reči. Ker se je policiji zdelo po obve-stilu nekega gostilničarja zadeva sumljiva, ju je aretovala. Prvi se je legitimoval za Mrzila Barco, roj. le-ta 1895. v Padovi, starejši pa je An-ton Bartoluzzi, rojen 1869 tudi v Padovi. Izpovedala sta, da sta hotel-ska slugi. Izgovarjata se, da sta vse reči, ki sta jih po Ljubljani razpeča-vala, kupila od nekega neznanca na Vrhniki in v Gorici. Policija tem bajkam, razumno, ni mogla verjeti, vsled česar ju je izročila v nadaljno presojo sodišču.

Nevarna vagantinja. V nedeljo je aretoval stražnik v Selenburgovi ulici neko žensko zaradi vagabunda-že. Pri uradu ni hotela podati nobe-nih točnih izjav, vendar so pa do-gnali, da je to zelo nevarna vtibotap-ka Veronika Zajec, rodom iz Pan-durja pri Celju, pristojna pa v Zgo-rnji Tuhinji pri Kamniku. Bila je že sedemkrat kaznovana zaradi tatvine

in so jo zopet oddali pristojnemu so-dišču.

Zastopnik brez pooblastila. Snoch sta po Rimski cesti razgrajala dva delavca, ker se stražniku nista hotela pokoriti, ju je odvedel na osrednjo policijsko stražnico. Kmalu nato pa prihrumi v stražnico nek vinjen monter ter ju začne v takem tonu za-govarjati, da bode imel naposled sam še hujše posledice, kakor njegova »kljenta«.

Cigavo je kolo? K naši tozadevni včerajšnji notici se nam sporoča, da se je dogladno, da je kolo, ki je imel v Žužemberku aretovani Jakob Oberstar, last trgovčevega sinka Adolfa Goloba, katero mu je bila dne 26. avgusta na Mestnem trgu ukra-deno.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ame-riko 15 Hrvatov in dva Kočevarja, nazaj je pa prišlo 40 Hrvatov in 15 Slovencev.

Kupujoče občinstvo opozarjamo na današnji inserat narodne tverke M. Kocijan.

Društvena naznanila.

Ljudska veselica v Novem me-stu. V nedeljo popoldne, dne 10. t. m. je priredilo novomeško telovadno društvo »Sokol« ljudsko veselico na obširnem glavnem trgu v prid pogo-relecem v Mokronogu. Na obeh straneh so bili zasajeni visoki mlaji, okrašeni s slovenskimi trobojnicami. Pod mlaji je stalo polno sotorov, iz katerih naj bi prihajalo dulce et utile za razvoj zabave. Vendar se je vršil na trgu samo prvi del veselice, nam-reč nastop Sokolov, obhod po mestu in telovadba. Kajti radi nemirnega vetrovnega in hladnega vremena se je moralo zbrano občinstvo preseliti v prostore »Narodnega doma«. Ob 4. popoldne so prikorakali Sokoli z godbo meščanske garde in društve-nim praporom na Glavni trg, odko-der se je vršil obhod po mestu. Ljud-stvo je napolnilo Glavni trg in z navdušenjem pozdravljalo svoje brate, zlasti pa brate goste iz Metlike, Ko-stanjevice, Trebnjega, Mirne, ki se niso strašili neugodnega vremena in pcesitli v lepem številu bratsko pri-reditev. Obhodu so sledile preste va-je, pri katerih je svirala mestna god-ba. Po prostih vajah je stopil na oder starosta brat Vladimir Vojska, bur-no pozdravljen, ki je v obširnem go-voru obrazložil zbranemu ljudstvu pomen sokolstva za napredek sloven-skega naroda. Zaeno je pa zavrnil in pobil neutemeljene in podle napade naših črnih nasprotnikov, ki so in ki še rujejo zoper sokolstvo, pri tem pa se ne sramujejo trgati in prilasčati »posameznosti sokolstva in ga po-snemati, ker so izprevideli, da je so-kolska ideja razvila korenine v ljud-stvu, ki jih ni mogoče zatreti. Nato je pozdravil brate goste in med bur-nim oobhravljanjem končal. Nato se je vršila telovadba na orodju. Ni mi treba omenjati dobrega uspeha, če pomislimo, da so bili med telovadei z raznih sokolskih izletov in tekmo-vanj znani bratje, Fux, Perdan, Gre-gore Kozina, Papež, Pintar in drugi. Po telovadbi je bil odhod v prostore »Narodnega doma«, kjer se je razvi-la zabava in prava veselica, da ji ni enake že dolgo let. Veselice se je ude-ležilo mnogo ljudstva iz sosednjih vasi in sel in vse narodno in napred-no meščanstvo. Na slehernem obra-zu si videl zadovoljnost in veselje, ki sta kipela v tej družbi, ki se je nemoteno in neprisiljeno zabavalo ob zvokih sladkih melodij in animi-ranem plesu do ranega jutra. Poleg tega je pa sodelovalo vrlo »Dolenj-sko pevsko društvo«, ki je mnogo pripomoglo do boljše zabave in ve-selja. Nabralo se je toliko občinstva, da je skoro primanjkovalo prostora v vseh lokalih prvega nadstropja. S tem je pokazalo zbrano ljudstvo iz meščanstva in okolice, kakor tudi vsi daljni gostje, kako tople simpatije, da gojo napram vrlemu sokolskemu društvu. Na zdar! — Zaradi veselice oziroma telovadbe novomeškega »Sokola«, ki se je vršila na Glavnem trgu, je izšel od visoke žegunane in-stance na vse tretjerednice in ude »Marijine družbe« odlok, da ne sme-jo iti popoldne čez Glavni trg k lita-nijam. Ker bi pa marsikateri s tem ovinkom zamudil več kakor četrt ure in bognečati tudi litanije, se je extra-ordinario beneficijo še od višje in-stance vsem tem dovolilo iti čez trg, seveda »links« ali pa »rechts« autok-od veselice. Upamo pa, da so ostali vsi zdravi, da bi le sv. Felix ne dobil nahoda!

Prosveta.

Slovensko deželno gledališče otvori svojo letošnjo sezono že 16. t. m., torej pol meseca prej, kakor običajno. Pokazati hočemo svetu, da naše gledališče od leta do leta na-prednje in se razvija. Stremiti mo-ramo vedno dalje in višje, tako da

bomo dosegli končno tudi 7—8-me-sečno gledališko sezono ter da bomo mogli igrati vsak dan v tednu. Kad-ar dosežemo ta svoj končni cilj, bo naše gledališče povsem utrjeno ter se bo moglo razviti do absolutne do-vršenosti. S sezono 1911/12 pa na-pravimo zopet korak naprej s tem, da podaljšamo igralno dobo vsaj za pol meseca. Vendar je smatrati dobo od 16. septembra do 1. oktobra za predsezono, v kateri se ne razvije že ves repertoire ter se na bo igralo že vsak teden po petkrat. Prava sezona se začne torej šele s 1. oktobrom. Vendar pa se bodo že vse predstave v septembru vršile v abonementu. Tako se abonement številu predstav brez poviška abonementa zopet zvi-ša in zveča. Abonement začenja to-rej že s 16. t. m., ko se vpizori prvič na našem odru prekrasna drama »Ruy Blas«, najslavnejše delo fran-coskega klasika V. Huga. V nedeljo, 17. popoldne se igra Anzengruberje-va ljudska igra »Četrta božja zapo-ved«, v nedeljo zvečer pa Etbina Kristana drama »Sam svoj«, ki se je igrala lani le enkrat v delavnik ter dosegla sijajen uspeh.

Abonente iščemo za svoje gleda-lišče! Slovenci imamo eno samo ve-liko gledališče, in še to je navezano večinoma le na podporo svojih abo-nentov. Dasi daje mesto Ljubljana našemu gledališču subvencijo, bi brez abonentov ne mogli niti obstajati, kaj pa šele procvitati. Abonentje so vir vsega življenja in na-predovanja našega gledališča; čim več abonentov, tem boljše gledališče. Moralo pa bi biti vedno več gledališ-kih abonentov tudi zato, ker šteje Ljubljana vedno več uglednih in na-radnozavednih slovenskih familij, vedno več slovenskih odvetrov, notarjev, sodnikov, višjih uradni-kov, učiteljev, obrtnikov in imovi-tih meščanov. V Zagrebu, v Pragi, v Gradu in dr. se občinstvo kar tr-ga za gledališki abonement, za lo-že pa se pričajo in pravdajo cele ulice in vsak boljši človek, ki hoče veljati za omikanca in zavednega rodoljuba, je gotovo aboniran v gle-dališču. Tam se nihče ne izgovarja na dragingo, ker si zna vsakdo pri-štediti denar pri drugih naslovih. In tudi ljubljanski Nemci so abonirali že vse prostore in prostorčke v svo-jem novem gledališču. Zato pa Slo-venci ne smejo zastoajati, nego bodo abonirali vse lože in vse prve par-terne in balkonske vrste, da pokaže-mo svetu, kako smo kulturni in na-radno zavedni. Naj se zmenijo znane in prijateljske slovenske rodbine, da abonirajo skupno ložo, znanci in pri-jatelji pa naj abonirajo skupni se-dež. Pri starem ljubljanskem ziste-mu par in nepar-predstav je to brez težave izvedljivo. Razločka ni med par in nepar-predstavami nobenega. Ker hočemo imeti letos izvrstne predstave, so troški zelo narasli. Tre-ba je torej čim največ abonentov in čim največje obiska predstav, da se ti troški pokrijejo. Dobro gledališ-če je pač drago! Zato je nujno po-treba, da se oglasijo abonentje za vse lože in za vse seče v prvih par-ternih in balkonskih vrstah! Aboni-rati pa se more v gledališču vsak prostor, izvzemši stojišče. Slovenci, agitirajte za svoje gledališče! Oglasi-te se, stari in novi abonentje!

Slovensko dijaštvo in naše gle-dališče. Ravnanstvo dobiva že ne-kaj let iz tukajšnjih dijaških krogov tožbe glede zlorabe dijaškega stojiš-ča s strani nedijakov in glede nereda na tem prostoru. Ker je ravna-telstvu mnogo na tem, da vlada po-vsed red ter bi prav rado izdalo še pred začetkom sezone potrebne od-redbe, prosim dotične gg., ki so mu po-slali te dni pismo s podpisom »Unus ex multis«, da se osebno zglaš v rav-nateljski pisarni kako dopoldne od 9.—12. še pred soboto.

Operni zbor je angaževan ter bo letos izvrsten, ker so se oglasili naj-boljši peveci: gg. Lumbar, Jež, Juvan, Stamear, Pip, Zor, Mohorič, Vreč-ko i. dr. Ženski zbor šteje najboljši dosedanje pevke in nekaj mladih pevkv. Prva skušnja se vrši že nocoj ob polu 8.

Izpred sodišču.

Zopet celjska sodba.

V Celju, 7. septembra.

Obtoženci. Soba okrajnega sodišča št. 3 natičeno polna občinstva. Sodnik seveda dr. Aleksander Watzulik. Na obtožni klopi Rihard Tepej alias Tepepi, 24 let star, dru-žabnik »lesne industrijske družbe« v Celju, Rihard Vidie alias Vidits, 20 let star, pravi da je akademski slikar, Avg. Schurbi, 23 let star, ab-solvirani jurist; Miloš Stibler, taj-nik »Zadružne zveze v Celju«; Fer-dinand Ilgo, učiteljski, slaboten 18leten fant. Občutljiva se o napa-du in pretepu, ki se je vršil v noči dne 7. avgusta po sokolskem zletu v Domžalah na celjskem kolodvoru. Tožbe so vložene od državnega pravdnštva, nemških obtožencov,

M. Stiblerja in Ferd. Ilga. Poškodo-vana sta bila Ilgo in Tepej, corpus delicti je strd dežnik, ki leži na mizi.

Kako se je izvršil napad. Fer-dinand Ilgo slika cel dogodek sledeče: Z bratom Stiblerjem se je pripeljal ponoči z ljubljanskim br-zovlakom v Celje. Na prostoru, kjer stoji v kolodvorski veži po navadi vratar, je stal Rihard Tepepi še z ne-kim človekom. Ko je zagledal Stib-lerja v sokolskem kroju (Ilgo je bil v navadni obleki), je dejal: »Habt ihr schon so einen windischen Esel gesehen im roten Janker!« Ona dva nista odgovorila, temveč šla hitro z bratom naprej proti mestu. Tepepi se je spustil hitro za njima, dobil pred kolodvorom še pomoč in je zo-pet zaklical: »Habt ihr schon so einen windischen Esel gesehen im roten Janker!« Hau ihm ane ane ob!« Na to je Stibler dejal Ilgu: »Poglej si tega gospoda, da ga boš poznal!« Ko se je Ilgo obrnil, je že Tepepi visel Stiblerju na vratu in ga z obema rokama davil. Ilgo je bežal na to na drugo stran trga, Tepepi, katerega se je ta čas Stibler otesel, pa za njim. Ilgo se je z dež-nikom branil, a Tepepi in dva druga so ga vrgli na tla, davili in topli. Pri tem mu je tolkel Tepepi z glavo ob trdi pločnik pri nemški hranilni-ci. Rešil ga je iz tega položaja Anton Kunej. Cel dogodek se je odigral v nekaj minutah. — Miloš Stibler slika uvodoma celi dogodek ravno ta-ko kakor brat. Pristavi odločno, da na Tepepievo izzivanje zato ni odgo-voril, ker je mislil na to, da ima bra-ta dijaka pri sebi. Ko se je Tepepia otesel (pri čemur ni izključeno, da je dobil Tepepi zaslužen spomin, ka-terega je nosil nekaj časa na levem licu), sega je prijel drugi mladi nemški kavalir Schurbi in se je trgal z njim čez ulico proti hranilnici. Tam pa se je Stibler končno otesel tudi tega. Zgubil je pri tem suknjo in čepico. — Benjamin Kunej, revizor »Zadružne zveze v Celju«, pripove-duje, da se je pripeljal tisti večer iz Rajhenburga v direktnem vozu Za-greb-Dunaj, ki se na Zidanem mo-stu pripne brzovlaku, v Celje. Ko je došel iz veže pred kolodvorsko po-slopje, je slišal zunaj silen trušč in vrišč. Na levi je videl Stiblerja v boju s Schurbijem ml., na desni, bli-zu nemške hranilnice so pa trije dr-žali na tleh mladega Ilga. Dasiravno je klical Stibler stražo, je policaj še stal nekaj časa pred kolodvorskim poslopjem, predno je šel interveni-rat. (Sodniku Watzuliku se je zdelo umestno zafrkovati, da je Stibler klical »Wache« in ne »straža«.) Ko je priletel Kunej ml. k skupini, kjer so trije obdelovali mladega in slabe-ga Ilga, so ti šele Ilga spustili. — Anton Kunej je videl stražnika stati pred kolodvorom, predno je šel pro-menadnega koraka k pretepačji skupini. Slišal je že v kolodvorski veži klicati Stiblerja »Wache«. Ko je potem začel policaj pisati imena, je Stibler odločno zahteval, naj se zapiše tudi imena nemških junakov. Tepepi mu je na to zabrusil v obraz »Halts Maul« in Stibler ter Ilgo ni-sta naznanjala niti svojih poškodb, ker bi bila drugače lahko še aretir-a-na. To so izpovedbe slovenskih prič. Vajna je posebno ona od Benjamin Kuneja, ki je videl celi dogodek, ne da bi bil prizadet.

Kaj pravijo napadaleci in njiho-ve priče. Rihard Tepej se ne čuti prav nič krivega. Pripoveduje slede-čo historijo: Tisto noč je šel čakati očeta na kolodvor. Spremljal ga je Schurbi. Ko sta došla Stibler in brat, ga je prvi boja z ironičnim nasme-hom pogledal (Tepej je morda mi-slil pri tem na septembrske dneve 1. 1908), drugi, mladi Ilgo, pa ga je bil z dežnikom po klobuku (!). Ko je šel za njima (zakaj, ni jasno pove-da), je vprašal Stiblerja: »Was wollen Sie?« in pri tem ga je Ilgo udaril. Ker je pa zvedel, da ta ni zmožen zadoščanja, je držal Stibler-ja (!), da bi ga izročil redarju. Kli-cal je kot napadeni po redarju. — Psovke taji, napad na Stiblerja in Ilga taji. — Prilicno enako, da, sko-ro z enakimi besedami izpovedo osta-li junaki. Dva postreška nista od pretepa nič videla. Veliko smeja je povzročilo, da je eden, neki Frane Mir, postrešek v Nemškem domu, prosil sodnika, da bi izpovedal slo-venski. Watzulik se je čudil, da v Nemškem domu niso sami Nemci. Čudno se nam je dozdevalo, da so si Nemci izbrali za priči postreška od najbolj nemških hotelov. Tožbo so vložili Tepepi in drugi takoj drugi dan po pretepu. To je dober mane-ver, da se iznebe priči. Saj je vložil tudi »napadeni« Beehne proti Watzlawekoma tožbo. Ali ima dr. Zangerl že kake izpolnjene vzorec za take tožbe v zalogi?

Sodnik Watzulik — branitelj mestne policije. Zagovornik obdol-ženecv Stiblerja in Ilga g. dr. Zdol-šek je našel v izpovedbi policaja Schwarz nekatere protislovja. Zla-sti je želel, da se konstatira, da je po-licaj Schwarz po izpovedbi prič po-

stal pri ali v kolodvorski veži predno je šel intervenirati, ker je Schwarz v svoji izpovedi drugače povedal. To je Watulika tako ujasnilo, da je začel kar divjati. Kričal je: »Ze so pet ost proti celjski mestni policiji! To hočem jaz zabraniti, tega ne trpim.« Interesantno je, kak povod ima nepristranski sodnik Watulik zagovarjati v sodni dvorani nemško mestno policijo v Celju, ako se samo dvomi nad verodostojnostjo kakega policaja? Dr. Zdošek si je pridržal nadzorstveno pritožbo. Tega slučaja se pa bomo še drugod spominjali. Kaj pa si naj mislimo, ako vidimo, kako se sodniki pri javnih obravnavah ogrevajo za nemško celjsko policijo, proti kateri ima večina prebivalstva sodnega okraja Celje nebroj pritožb?

Sodba. Hočemo biti kratki: Vsi nemški obtoženci in g. Stibler so bili oproščeni, slabotni fant Ilgo pa je bil obsojen zaradi svojega predrznega »napada« na Teppela na 5 dni zapore, poostrenega z enim postom. — Komentar bi nam lahko državni pravdnik zasegel.

Slovenski starši vpišite svoje otroke v slovenske šole!

Razne stvari.

* Argentinsko meso. Pogajanja med avstrijsko in ogrsko vlado glede uvoza argentinskega in drugega mesa v Avstrijo se bodo začela 22. t. m.

* Kolera. V Vukovarju na Hrvaškem so konstatirali en slučaj prave kolere. Sanitetni departement ogrskega notranjega ministrstva razglasa, da je preiskava dejstev na vlečni ladji št. 339. zbolelega Ivana Kovača dognala prava kolero. Oficialno naznanjajo, da so v nedeljo konstatirali v Budimpešti en slučaj, v Novi Pešti pa 5 slučajev prave kolere. V občini Nagy - Keszi v komitatu Komarno sta umrli za kolero dve osebi. O slučajih kolere v Trstu in Kopru poročamo na drugem mestu. — Kakor poročajo iz Massafre v Apuliji je ondotno prebivalstvo naskočilo izolirne bolnišnice, v katerih so imeli sumljive bolnike in jih prisililo, da so zapustili bolnišnice. Nato se zažgali neko hišo, v kateri sta umrli dve osebi. Orožniki in vojski so komaj preprečili hujske izgrede. 45 ljudi, med njimi 9 žensk, je bilo aretiranih. — Iz Soluna poročajo. Od sobote sem kolera vedno bolj narašča. V nedeljo je zbolelo v Solunu nad 50 oseb za kolero in 17 oseb je umrlo. V več slučajih so konstatirali, da je bila voda skužena. Do 4. popoldne je zbolelo samo med civilnim prebivalstvom v Solunu 54 oseb in je do tedaj umrlo že 30 oseb. Od nedelje na ponedeljek so bili tu konstatirani trije novi slučajji kolere. Sanitetne oblasti se močno trudijo, da bi omejile razširjenje bolezni. V Skoplju je umrlo v nedeljo za kolero 17, v Bitolju 21, v Novem Pazaru 12, v Koprilih 3, v Gumedji 2, v Kastoriji 5, v Košani 4, v Beratu 11 in v Ohridi 8 oseb. V ponedeljek je umrlo v Skoplju 12, v Bitolju pa 8 oseb. V obeh mestih kolera pojema. — V Carigradu je zbolelo v soboto 30 oseb, umrlo pa 15 oseb, v nedeljo pa je zbolelo v Carigradu na novo 50 oseb in je umrlo 42 oseb.

* Kongresi. Na Dunaju se je začel včeraj tretji kongres nemške družbe za urologijo, ki se ga udeležijo mnogo avstrijskih, nemških in drugih profesorjev in zdravnikov. — V Berlinu so otvorili včeraj ob prisotnosti cesarice tretji mednarodni kongres za varstvo dojenčev. — V Bruslju je sklenilo svetovalstvo medparlamentarne unije predložiti za oktober v Rimu napovedano konferenco preložiti na pomlad. — Iz Rima poročajo, da razglasa pisarna organizacijskega komiteja mednarodnega mirovnega kongresa vse vesti o preložitvi kongresa kot neremislne. Vse je pripravljeno, da se prične kongres 26. t. m. na Kapitolu.

* Vlom v neko dunajsko pošto. V nedeljo dopoldne so neznan tatovi vlomili na Dunaju v pošto v Marienhilfu Mittelgasse. Vlomilci so hoteli vlomiti v veliko železno blagajno, ker pa se jim to ni posrečilo, so vlomili v dve ročni blagajni, iz katerih so odnesli 3000 K, nakar so izginili.

* Zepet Drohobič. V Drohobiču so aretirali dijaka Hermana Tanenbauma, sina nekega tamošnjega trgovca, ker je nameraval izvršiti atentat na bivšem županu Feuersteinu, kateremu pripisujejo nekateri krivdo na znanih krvavih dogodkih ob pribliki državnozbornih volitev.

* Etna. Od polnoči v soboto so registrirali aparati na observatoriju na Etni pogoste in včasih tudi zelo močne potresne sunke. Vulkan je bruhal ogromne množine dima in pe-

pela. Tudi dva nova kratra sta se odpila in sicer na severni strani v bližini glavnega kratra in v višini: 2500 in 1900 m. Ljudje v okolici ognjenika se boje novih katastrof.

* Viharji. Iz Rige poročajo: Dva dni trajajoča nevihta je napravila mnogo škode. Na celi baltiški obali je razlejal mnogo plavov in jih odnesel v morje. Neki parnik z velikim številom potnikov je prišel na plitvino. V Rigi sami je nižje ležeči del mesta preplavljen. Tudi v gozdovih je vihar napravil mnogo škode. Iz Revala poročajo, da se je v bližini otoka Dago razbila neka švedska ladja s tremi jambori. Od moštva so rešili samo tri mornarje.

* Zrakoplovstvo. V Wei'u na Švabskem se je razbil zrakoplov zrakoplovcu Büchnerju, ko se je spustil na zemljo, zrakoplovcu Schallu pa, ko je bil primoran zaradi neugodnih vetrov prekiniti svoj polet. Že predvčerajšnjem se je ponesrečil tam zrakoplovec Eyring, ter je umrl za svojimi poškodbami v bolnišnici. Iz Heudona poročajo. K sta se dvignila prva dva zrakoplova s pošto v Windsor včeraj ob 7. zjutraj, se je zrakoplov naenkrat prevrnil in zrakoplovec Hubert je padel na tla ter si zlomil obe nogi.

* Monna Lisa. Kakor poročajo »Berliner Tagblatt«, sta izginile isti dan, kakor je izginila Monna Lisa, iz Luvra, tudi dve dragoceni stari kopiji te slike, in sicer ena iz muzeja v Marseillu, druga iz palače Gallandrelli v Comu.

* Ukradena Monna Lisa. Nima jo je še, to je kratka misel vseh dolgih poročil iz Pariza. Vseeno je interesantno, na kake misli pridejo ljudje. Tako je zatrjeval čisto resno neki list, da je bila slika ukradena po naročilu nemških politikov, da prisilijo na ta način francosko, da odneha od svojih zahtev glede Maroka. To je najbrže verjel samo oni, ki je to nesmisel napisal. Iz Pariza pa poročajo, da se je posrečilo nekemu Jurju Pieretu, ki je bil ukradel majhno feniško soho, pobegniti v Ameriko. Do sedaj še ne vedo, kje naj ga iščejo, mislijo pa, da ve morda on kaj več o ukradeni sliki.

* Dober plen. V New Yorku je stopila milijonarka Lenman v samostan spokornih sester. Milijonarka ima nad 12 milijonov dolarjev. Pač dober plen za — spokorne sestre.

* Draginja na Francoskem. V provinci še vedno revoltirajo zaradi draginje živil. V Brestu so zborovali delavci v arsenalu ter so hoteli prirediti nato demonstracijski obhod po mestu. Policija in orožništvo pa jih je razgnalo. Kljub temu so razbili delavci mnogo šip na trgovinah. Tudi v Roubaixu je prišlo do enakih izgrediv.

* Potres. V Kečkemetu so občutili v sredo zvečer ob 9. srednje močen potres in slišali podzemeljsko bobnjenje. Mnogo ljudi je pobegnilo na prosto. Ob 3. zjutraj se je potres ponovil, sunek pa je bil to pot precej slab.

* Strašilo praznikov. Za prihodnji četrtek popoldne je sklicalo predstvo češke trgovske zbornice skupno dve delavcev in delodajalcev, da se posvetujejo o preložitvi praznikov, ki je prišla na dnevni red vsled znane »motu proprio« papeža. Seje se bodo udeležili tudi cerkveni dostojanstveniki, da razlože stališče cerkve. Prvič bodo baje poskusili v tej seji doseči preložitve praznikov, če pa dejo v sredo tedna, na soboto ali na ponedeljek.

* Prirega uboštva, ali menihi se valjajo v zlatu. Iz Lisabone poročajo: Dne 6. septembra je v Oportu zapisovala sodnija cerkveno premoženje katedrale. Pri tem zapisovanju so zasledili podzemeljsko obkano klet, ki je bila natlačena polna najrazličnejših dragocenosti, zlatih soh, zlate posode, cerkvene posode, prstanov, zapestnic, dragih kamnov, križcev in dr. Vse to so si lastili menihi in skrili v katakomba, o katerih ni imel nobeden niti pojma. Stvari so deloma zelo stare in so jih menihi tekom stoletij tam nakopičili.

Telefonska in hrzajavna poročila.

Državni zbor.

Dunaj, 12. septembra. Konferenca načelnikov državnozbornih strank je sklicana na petek, 1. t. m. ob 11. dopoldan, ter bo ta konferenca določila termin za prihodnjo prvo sejo državnega zbora, ki bo sklican baje 5. oktobra.

Deželni zbor.

Dunaj, 12. septembra. »Wiener Zeitung« prinaša danes cesarjev patent z dne 9. septembra, s katerim se sklicujeta nižjeavstrijski in češki deželni zbor na 20. tržaški in predarški pa na 25. t. m.

Rekonstrukcija kabineta.

Dunaj, 12. septembra. V dobro podneženih političnih krogih se zatrjuje, da so vesti o rekonstrukciji ka-

bineta vsaj v toliko resnične, da se trgovski in železniški ministrski portfelji trajno zasede z uradniki. Za trgovski ministriki portfelj pride najbolj v poštev tajni svetnik, sekcijski šef dr. Stibral, kot železniški minister pa bivši poljski minister kranjan vitez Zaleski. V podučnih krogih trde tudi, da bo odstopil tudi minister za javna dela Marek, ki se čuti prestarega. Ta resort zahtevajo, kakor znano, Poljaki za sebe. Vesti o imenovanju ministrov kranjanov se dementirajo. V nemških radikalnih krogih zatrjujejo, da ministrski predsednik baron Gautsch ni o takem imenovanju ničesar sporočil in da tega tudi ne verjamejo.

Junktim med vilolno in brambno reformo na Ogrskem.

Dunaj, 12. septembra. Ogrski ministriki predsednik Khuen-Hedervary je bil v nedeljo sprejet od cesarja v avdienci, v kateri mu je poročal o politični situaciji. V politični javnosti se zatrjuje, da je skušal Khuen dobiti od cesarja dovoljenje k rešitvi zamotane situacije na Ogrskem na ta način, da bi se ustvaril med vilolno in brambno reformo junktim, ki bi zadovoljil opozicijske stranke.

Novakovičeva razkritja.

Dunaj, 12. septembra. Dunajski nemški listi zatrjujejo, da je bilo glasom poročil iz Belgrada po nalogu kralja Petra ponudnih Novakoviču 100.000 dinarjev, če preneha z izdajanjem svojih razkritij. Novaković pa je baje to ponudbo odklonil.

Obisk kralja Petra.

Dunaj, 12. septembra. V diplomatskih krogih se zatrjuje, da bo prišel kralj Peter v prvem ali drugem tednu oktobra obiskat cesarja na Dunaj.

Češko - nemška sprava.

Praga, 12. septembra. V deželnem dvorcu so se danes dopoldan sestali češki deželni poslanci pod predsedstvom poslanca Škarde na konferenco, v kateri so se v prvi vrsti pečali s spravnim načrtom češkega namestnika kneza Thuna. Razpoloženje v Pragi je splošno ugodno. Konferenca se je nato pečala z nemškimi zahtevami po permanentni narodno-politični komisiji ter z ustanovitvijo šolskega odseka za reguliranje učiteljskih plač.

Praga, 12. septembra. »Narodni politika« prinaša vest, da ima knez Thun od cesarja pooblastilo, če se mu ne posreči dosreči sprave med Čehi in Nemci, zahtevati razpust češkega deželnega zbora in razpisati nove volitve.

Podraženje likerjev.

Liberec, 12. septembra. V tukajšnji trgovski in obrtniški zbornici so imeli izdelovalci likerjev posvetovalje, na katerem so sklenili podražiti likerske izdelke za 15%.

Vas pogorela.

Plzenj, 12. septembra. Včeraj je pogorela vas Jama. Zgorelo je 35 hiš, 284 prebivalcev je brez strehe.

Persekucija slovaškega časnikarstva.

Nitra, 12. septembra. Tukajšnje sodišče je obsodilo slovaškega urednika Frana Skičaka na 14 dni zapore in 400 K globe ter utemeljuje svojo razsodbo s tem, da se je bavil v svojem listu »Lidova noviny« s politiko. To je najnovejši slučaj persekucije slovaškega lista na Ogrskem.

Mesno vprašanje.

Budimpešta, 12. septembra. V soboto se vrši ogrski ministriki svet, v katerem pridejo na vrsto nadaljni koraki, kako omogočiti zopetna pogajanja z avstrijsko vlado glede mesnega vprašanja. Prihodnji teden pridejo namreč kot prva na vrsto vprašanja glede zvišanja uvoznega kontingenta iz Srbije.

Kolera.

Budimpešta, 12. septembra. Uradno razglajajo, da se je zgodilo do sedaj v Budimpešti 7 slučajev kolere, umrlo je 5 oseb; v Novi Pešti je bilo bolnih 5, umrli so 4, v Sülyju so zboleli 3 umrli sta 2, v Palanki je zbolel eden. Iz Požana poročajo, da so se dogodili v okolici sumljivi slučajji.

Zagreb, 12. septembra. V Vrdniku, kjer je tudi mnogo slovenskih delavcev, se je pripetil en slučaj, o katerem pravijo, da je kolera. Uradno se zatrjuje, da kolere ni bilo mogoče dognati.

Hmelj.

Norimberg, 12. septembra. 650, 400, mirno, trdno, cene izboljšane 300/75.

Etna.

Rim, 12. septembra. Etna bljuje nadalje. Z bljuvanjem so združeni tudi dolgotrajni potresi. V Kataniji se je danes zemlja neprestano tresla od 1. do 6. Prebivalstva se je polastila panika.

Požar v »Leipziger Messe«.

Lipke, 12. septembra. V tukajšnji »Leipziger Messe« je izbruhnil včeraj velik požar, ki je uničil nekaj paviljonov tamošnjih veselilnih podjetij. Med drugimi je uničil požar tudi veliko kinematografsko gledališče.

Jadranska železnica.

Moskva, 12. septembra. »Russkoje slovo« poroča iz Soluna, da se govori v dobro podučnih krogih, da »Donavsko-jadranska železnica« ne bo realizirana, ker Turčija in Srbija nimata več interesa na tej železnici kakor je bila projektirana.

V Kievu.

Kiev, 12. septembra. Kakor smo že poročali, sta dospela sem včeraj car in carica in sta bila od prebivalcev entuzijastično pozdravljena. Popoldan je dospel sem tudi bolgarski prestolonaslednik Boris.

Maroško vprašanje.

Pariz, 12. septembra. Tu se je vršilo posvetovalje med ministrskimi predsednikom, diplomati in francoskimi poslaniki v Londonu, Rimu in Madridu zaradi maroškega vprašanja. Danes popoldan se vrši važen ministriki svet, v katerem bodo rešili vprašanje odgovora na nemške zahteve, kateri odgovor potem izročijo francoski poslanik v soboto ali nedeljo v Berlinu. Nemčija zahteva namreč zase posebne privilegije v Maroku, katerih pa Francoska nikakor ni voljna priznati.

Generalna stavka.

Madrid, 12. septembra. Delavske zveze na Španskem so proglasile za Bilbao generalno stavko.

Priznanje portugalske republike.

Lizabona, 12. septembra. Diplomatični zastopniki Nemčije, Avstrije, Italije in Španije so danes izročili ministrskemu predsedniku noto, v kateri priznavajo njih vlade portugalsko republiko.

Gospodarstvo.

Predprodaja hmelja v Savinski dolini.

Slavno uredništvo!

Ker me ni bilo doma, Vas prosim še-le danes, da mi blagovolite prepustiti še enkrat v zadevi hmeljske predprodaje nekoliko prostora.

Vztrajam pri tem, da je trditve gosp. dr. Florijana Kukoveca, da bi hmeljar mogel ugovarjati pri predprodajnih pogodbah boljše kakovost hmelja in da bi morali kupec kakovost doplačati, nesmiselna in da je ni mogoče za resno smatrati.

Da je hmeljske predprodajne pogodbe presoditi po § 1275 o. dr. z., to bo vendar tudi gosp. dr. Florijan Kukovec jasno. Ravno za take predprodajne pogodbe (emtio rei speratae) pa je karakteristično, da se kakovost prodanega, oziroma kupljenega predmeta riskira in da prodajalec svoj lastni upeleg proda (glej Stubenrauch: »Das Wagnis bezieht sich in diesem Falle nur auf die Qualität der Sache«). Zato pa tudi prvi slučaj katerega navaja gosp. dr. Florijan Kukovec, ne drži, ker tam navedena kupčija z moko nima značaja predprodajne pogodbe. O drugem slučaju pa velja gori rečeno, namreč, da bi kupec moral hmelj prevzeti, ker je ravno s tem, da je sklenil predprodajno pogodbo, prevzel riziko glede kvalitete hmelja, razun če je v pisnem predprodajni pogodbi si kakovost izrecno izgovoril. To se je v veliki večini slučajev zgodilo, ker je navadno v pisemnih predprodajnih pogodbah napisano, da se kupi »prima« hmelj. Izgovor, da bi predprodajalec lahko kupil smeti od drugih hmeljarjev in jih pomešali k svojemu hmelju, gosp. dr. Florijanu Kukovecu ne pomaga, ker so predprodajalci glasom predprodajne pogodbe prodali svoj lastni pridelek in torej ne smejo tujega vmes mešati.

Ker gosp. dr. Florijan Kukovec nedostaja argumentov, si hoče pomagati s tem, da me po »Stražinem« receptu sumničji, da sem v najhujšem stiku s kupci, menda kot protiuslugo za to, da je »Straža« zadnjič, ko je omenjala to polemiko, imenovala moj članek »plitev«.

S takimi trditvami, kakor je ta, da bi žena še do časa izročitve hmelja lahko ugovarjala pogodbi, katero je sklenil mož sam, in da kupec na podlagi pogodbe, katero je sklenil s možem samim, nima direktnega pravnega naslova proti ženi, ni mogoče polemizirati. Kdor niti temeljnih določb o. dr. z. ne pozna, jih pač ne pozna. Že iz besedila § 1238 o. dr. z.: »Solange die Ehegatten nicht widersprochen hat«, torej iz perfekta, bi moral gosp. dr. Florijan Kukovec vendar sklepati, da je mož tako dolgo upravičen ženo veljavno zastopati, dokler ne ugovarja, to se pravi, da so vse pogodbe, katere je mož sklenil v smislu § 38 o. d. z. pred ženinimi ugovori, veljavne.

Nemoralnega značaja v smislu zakona pogodbe nimajo, ker je, kakor sem že zadnjič omenil, cena z ozirom na povprečna leta reelna. Da

so pa hmeljske predprodaje za hmeljarja samo škodljive, je bilo pa naše stališče od začetka. Zaraditvega če je bil hmeljar, ko je hmelj naprej prodal, v denarni stiski, predprodajne pogodbe še ne zadobe značaja oduševstva. Ni se pa pripetil noben slučaj, v katerem bi bil kupec kot kmetov upnik, tega prisilil, da bi mu moral hmelj naprej prodati.

Gosp. dr. Florijan Kukovec pravi, da prepušča sodbo o svojih izvajanjih starejšim juristom. Bolje bi bilo, da bi bil vprašal starejše juriste za svet, predno se je podal v diskuzijo.

S tem je ta zadeva, v kolikor se v njej pojavlja gosp. dr. Florijan Kukovec, zame odpravljena.

Z odličnim spoštovanjem

Dr. Ernest Kalan.

Celje, dne 6. septembra 1911.

— Konkurs. Sodišče v Maros-Vesarljeju je otvorilo konkurs v premoženju lesne trgovine Fratelli Bertolini v Beljaku, ki izvršuje tam gozdne eksploatacije. Pasive znašajo nad poldrug milijon kron.

Zahvala.

Na naš poziv za revne tukajšnje pogorelece odzval se je med prvimi tudi naš dolenski rojak g. A. Zajec hotel »Bellevue« v Šiški pri Ljubljani. Na komarjevo nedeljo je priredil veselico, pri kateri se je nabrala lepa vsota 200 K za naše pogorelece.

Potrujajoč prejem omenjene vsote izrekamo najpripronejšo zahvalo g. hotelirju A. Zajcu ter vsem darovalkam in darovalcem.

Odbor za podporo potrebne pogorelece v Mokrogu.

Listnica uredništva.

G. drju. Matku, volontarju v deželni bolnici v Ljubljani: Potrujajoč Vam, da notie o Röntgenovem aparatu, o dr. Primšarju in dr. Tratnigu niste pisali, niti ste ž njimi v kakršnikoli zvezi. — Uredništvo.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslavček.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 7. septembra: Milan Brolih, sin mizarskega pomočnika, 15 dni, Orlova ulica 5. — Pavel Zafra, rejnec, 6 mesecev, Karlovska cesta 3.

Dne 8. septembra: Fran Cacak, hišni posestnik, 76 let, Rimska cesta 1. — Ivana Stajniko, hlapčeva hči, 4 mesece, Japljeva ulica 4. — Josip Mokole, kamnoseški pomočnik, 50 let, povozen ob Glinški cesti.

Dne 9. septembra: Fran Podboj, c. kr. poštni asistent, 31 let, Gradišče 15.

Dne 10. septembra: Terezija Vidgaj, delavčeva žena, 32 let, Radeckega cesta 11. — Fran Zupančič, posestnik, 64 let, Illova 39. — Alojzij Filipič, delavčev sin, 2 leti, Cesta na loko 26. — Frančiška Kravogel, zasebnica, 54 let, Bohoričeva ulica 9.

V deželni bolnici:

Dne 4. septembra: Marija Gorše, delavka, 51 let.

Dne 5. septembra: Marij Žorga, sin vlakovodje, 8 mesecev.

Dne 6. septembra: Jakob Bernik, hlapec, 37 let. — Marjeta Mezeg, posestnikova žena, 44 let.

Dne 8. septembra: Ivan Stritar, hišnik, 72 let.

Največja nevarnost avtomobilnega športa

ni ravno v možnosti nezgode, nego v verjetnosti resne prehladitve. Zlasti so tej nevarnosti izpostavljene dame in bi zatorej morale pri avtomobilni vožnji vselej tudi vzeti seboj škafliki sodenskih mineralnih pastilj (Payevih prstnih) Pastilje varujejo sluznice v ustih in vratu proti vplivu ostrega zraka in prahu in hitro odstranijo vsako dražljivost. Škaflička stane K 1.25. Pazite, da ne dobite ponaredeb.

Generalno zastopstvo za Avstro-Ogrsko: W. Th. Guntzert, c. kr. dvorni založnik, Dunaj IV/1. Grosse Neugasse 17.

Negovanje las s PIXAYON

ne znanstveni podlagi

je v resnici najboljši način za ohranitev krota na glavi in za ojačanje las.

Cena za steklenico N 250.

Zadostuje za več mesecev

Serravallo
zeleznato Kina-vino
Nigijentna razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom z zlati kolajni.
Povzroča voljo do jedi, okrepa živce, pogloblja kri in je rekonvalescentom in melokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.
"Izborni okus."
Večkrat odlikovano.
"Nad 7000 zdravniških sprilčeval."
J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj TRST-Barkovije.

KINTA
Priznana močna, lahko tekoča solidna in neprekosljiva so **KINTA kolesa.**
K. Camernik
Ljubljana, Dunajska cesta 9.
Special. trgovina s kolesnim posam. deli. Izposojevanje koles.

Meteorološko poročilo.
Višina nad morjem 306.2. Srednji zračni tlak 30.76 mm

septem.	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v C	vetovi	Nebo
11.	2. pop. 9. zv.	740.1	20.1	sl. jug	jasno
12.	7. zj.	740.2	14.2	sl. sever	megla

Srednja včerašnja temperatura 14.9°, norm. 15.5°. Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Zahvala.
Za vse obilne dokaze srčnega sozolja ob prebriski izgubi našega preljubega očeta in brata, gospoda
Ivana Stritar
kakor tudi za mnogobrojno spremstvo repozabnega pokojnika k večnemu počitku izrekamo vsem sodnikom, prijateljem in znancom osobito pa sl. zadrugi gostilničarjev in kavararjev ter vsem darovalcem krasnih vencev našo iskreno zahvalo.
V Ljubljani, 12. septembra 1911.
3116 **Žalujoči ostali.**

Gospodične tudi dijakinje
se sprejmejo na hrano in stanovanje.
Klavar, vrt. — Strelška ulica 18.
3113

Prof. dr. pl. VALENTA
se je povrnil
in zopet ordinira.
3112

Pouk francoščine, italijanščine in nemščine.
Mesečni honorar 3 K. Stari trg 28. II. nadstr. levo.
3110

Prešernove slike
prodaja in pošilja po poštne povzetju
Iv. Bonač v Ljubljani.
Cena slike 5 kron.
273

dijakov
na dobro hrano in stanovanje.
Strogo nadzorstvo. — Naslov pove upravištvo »Slovenskega Naroda«.
Išče se
mlad trgovski pomočnik
galanterijske stroke,
vešč slovenskega in nemškega jezika za Trst. — Ponudbe naj se odpošljejo na naslov
Ettore Lewy, Trst, Via della Caserma 17.
Krasen vinograd s trgatvijo
ki meri 11 oralov, sadonosnika in hoste 7 oralov, 2 veliki zidani enonastropni kleti z vinsko posodo, 1/4 ure od od postaje trg Konjice na špod. štajerskem na seno proda. Prihrate po 200 polovnjakov vina, letos se pričakuje 80-100. Ako ni kupca za celo posestvo, proda se tudi na dele, ozir. sama trgatve. Kupci ne zamudite te prilike, ker se kupnina lahko na obroke plača. — Pojasnila daje: **Ivan Kranjc** v Celju.
3092

Trije dijaki
boljših rodbin, ki bi obiskovali meščansko šolo Krškem,
:-: se sprejmejo v popolno oskrbo :-:
v dobri poštini družini pod strogim nadzorstvom. — Poizve se v trgovini g. Aumana v Krškem.

„Z“ svetiljka
je najmožnejša in najvarnejša vseh električnih svetiljk.
Zaloga in prodaja:
Franc Železnik, Ljubljana, Sodna ulica 6/I.

Glasbena Matica v Ljubljani.
Vpisovanje v glasbeno šolo:
v četrtek 14., petek 15. in v soboto 16. septembra
dopolodne od 9. do 12. ure, popoldne od 3. do 5. ure.
Gojencem šole se podaja umetniška-glasbena izobrazba v klavirju in violini od prvega začetka do popolne konservatorijske in koncertne višine; v violi, violončelu, kontrabasu, flauti, obri, klarinetu, fagotu, trobenti, rogu, pozavni do dostojne usposobljenosti za sodelovanje v orkestru; v solopetju od začetka do operne in koncertne višine in v vseh znanstveno-teoretičnih vedah t. j. v glasbeni teoriji, harmoniji, kontrapunktu in eventuelno kompoziciji in glasbeni zgodovini popolna izobrazba za razumevanje skladb in predpogoje za skladanje, dirigiranje, pevovodstvo, kapelnštvo itd.
Zavod stoji pod artističnim vodstvom g. koncertnega vodje **M. Hubada** in pod administrativnim vodstvom g. šol. ravnatelja **Frana Gerbiča**.
Na zavodu poučuje 14 glasbenih učiteljev; med temi: Fr. Gerbič, M. Hubad, Jos. Vedral, Jan Rezekov namestnik, Vida Talichova, Klotilda Praprotnik, Jara Chlumecka, Josip Pavčič in drugi.
Natančnejši podatki so razvidni iz lepakov.
Odbor „Glasbene Matice“.

Na drobno! Na debelo!
Vse vrste šolskih knjig,
vse šolske potrebščine, ter vse šolske zvezke in preparacije
po najnižjih cenah brez konkurence priporoča
Fr. Iglič
Ljubljana, Mestni trg št. 11-12.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.
Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.
94

Dijaki
iz boljših hiš
se sprejmejo na hrano in stanovanje pod skrbnim nadzorstvom. — Več pove iz prijaznosti g. **Cluha, na Starom trgu št. 1.**

Donašalec
(Zuträger) in eventuelno
zajutrkovalni marker
se sprejme v večji kavarni v Ljubljani.
Kje, pove uprava »Slov. Naroda«.
Kdo bi dobavljal krompir na vagone?
Ponudbe z navedbo cene (franko vagon kolodvor Ljubljana) pod »W. W. 77“ na upravištvo »Slovenskega Naroda«.
3114

Na prodaj je
zaradi preselitve, dobro upeljana več let obstoječa
trgovina z gostilno
in malim posestvom, edina blizu velikega premogokopa ter dve minuti oddaljena od železniške postaje Velenje v Saleški dolini, pod ugodnimi pogoji. Natančnejše pri lastniku: **Ivanu Senica** Staravas, Velenje.
3040

„Z“ svetiljka
je najmožnejša in najvarnejša vseh električnih svetiljk.
Zaloga in prodaja:
Franc Železnik, Ljubljana, Sodna ulica 6/I.

Glasbena Matica v Ljubljani.
Vpisovanje v glasbeno šolo:
v četrtek 14., petek 15. in v soboto 16. septembra
dopolodne od 9. do 12. ure, popoldne od 3. do 5. ure.
Gojencem šole se podaja umetniška-glasbena izobrazba v klavirju in violini od prvega začetka do popolne konservatorijske in koncertne višine; v violi, violončelu, kontrabasu, flauti, obri, klarinetu, fagotu, trobenti, rogu, pozavni do dostojne usposobljenosti za sodelovanje v orkestru; v solopetju od začetka do operne in koncertne višine in v vseh znanstveno-teoretičnih vedah t. j. v glasbeni teoriji, harmoniji, kontrapunktu in eventuelno kompoziciji in glasbeni zgodovini popolna izobrazba za razumevanje skladb in predpogoje za skladanje, dirigiranje, pevovodstvo, kapelnštvo itd.
Zavod stoji pod artističnim vodstvom g. koncertnega vodje **M. Hubada** in pod administrativnim vodstvom g. šol. ravnatelja **Frana Gerbiča**.
Na zavodu poučuje 14 glasbenih učiteljev; med temi: Fr. Gerbič, M. Hubad, Jos. Vedral, Jan Rezekov namestnik, Vida Talichova, Klotilda Praprotnik, Jara Chlumecka, Josip Pavčič in drugi.
Natančnejši podatki so razvidni iz lepakov.
Odbor „Glasbene Matice“.

Na drobno! Na debelo!
Vse vrste šolskih knjig,
vse šolske potrebščine, ter vse šolske zvezke in preparacije
po najnižjih cenah brez konkurence priporoča
Fr. Iglič
Ljubljana, Mestni trg št. 11-12.

„SLAVIJA“
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond K 53,758.233-24. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 115,300.003-01.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskolzi slovensko-narodno upravo.
Vsa poslovanja daje
Cigar pisarna so v
lastni bančni hiši
Generalno zastopstvo v Ljubljani
v Gosposki ulici št. 12.

pisarja
samca, z lepo, hitro in pravilno pisavo, sprejme takoj notarijat v Mlekro-megu, kamor se naj pošiljajo ponudbe s pogoji.
3083

Dva dijaka
iz boljših hiš
sprejme na hrano in stanovanje mestni učitelj **Janke Likar, Nova ulica št. 3.**
3012

V Gorici se sprejme 1 ali 2 dijaka
na hrano in stanovanje pri boljši slov. družini
Kje, pove upravn. »Slov. Naroda«.
V hotelu „Vega“ v Spodnji Šiški se odda več stanovanj, mesečnih sob, gostilna
in lep prostor za prodajalno
s 1. novembrom t. l.
Več osebno pri lastniku v hotelu »Vega« ali v Ljubljani. Metelkova ulica št. 19.
3105

Razglas.
C. kr. domobranski pešpolk št. 27 oddaja po pismeni pogodbi dobavo od ca
600 q ovsa.
Prostor oddaje, Ljubljana, domobrankska vojašnica.
Oddajna razprava se vrši dne 28. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne v računski pisarni nadomestnega kadra tega polka v Ljubljani, stara domobrankska vojašnica, I. nadstropje, vrata št. 68, kjer se tudi lahko ob delavnikih od 9. do 11. ure dopoldne vpogledajo dobavni pogoji in tudi druga pojasnila dobe.
Ljubljana, dne 7. septembra 1911.
Od upravne kom. c. kr. domobr. pešpolka 27 v Ljubljani.

Usposobljenostna izkušnja (Inteligenci izpit.)
za enoletno prostovoljsko službo v vojski!
Mladič, ki še pravočasno žele napraviti omenjeni izpit, dobe v to pri podpisnem zavodu uspešno pripravo. V ta namen se odprva z 18. septembrom posebni naučni tečaj.
„Prvi zagrebški vojaško pripravljalni zavod“
Zagreb, Kukovičeva ulica št. 15.
2934

Krompir
brezhiben, lep ter prebran
kupuje v vsaki množini
tvrdka Jv. A. Hartmann naslednik A. Tomažič
Ljubljana, Marije Terezije cesta.

M. Kocjan
nasproti „Zlate kaplje“
priporoča cenj. damam velike izbire bandaj, gumij. nogavice, ravnodržcev, priprav za belnice, novorojenčke, potrebščin za babice, kirurg. obvoz itd. — Največja zaloga najnovejših stankov, držel za kelke, pral, živetke, higienične živetke za otroke, nogavice itd. ter več specialitet za dame. — Izdelovanje stankov po meri, kjer se tudi snažijo in popravljajo.
Izposojevanje tehtnice za novorojenčke. 3115 Izposojevanje tehtnice za novorojenčke.

„SLAVIJA“
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond K 53,758.233-24. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 115,300.003-01.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskolzi slovensko-narodno upravo.
Vsa poslovanja daje
Cigar pisarna so v
lastni bančni hiši
Generalno zastopstvo v Ljubljani
v Gosposki ulici št. 12.

Dijaki ali gospodične
se sprejme na stanovanje in hrano.
Mestni trg št. 25, I. nadstr.
Djak
iz boljših hiš
dobi popolno oskrbo pri gimnaz. profesorju. — Naslov pove upravištvo »Slov. Naroda«.
3031

Dijake
sprejme na hrano in stanovanje učitelj **A. Potočnik**
Rimska cesta 9, 4. vrata.
Nadzorstvo stroge.

Lep lokal za trgovino
na najbolj prometnem prostoru v Ljubljani, pripraven tudi za vsako obrt, se takoj z opravo ali brez oprave odda.
Pisma pošto ležeče pod „Lokal“
Kontoristinja
večja slovenskega in nemškega jezika, samostojna knjigovodkinja ter dobra korespondentinja, pridna, poštena, stara ne pod 25 let,
se sprejme v večje podjetje na Štajerskem.
Nastop lahko takoj. — Kje, pove iz prijaznosti uprav. »Slov. Naroda«.
3079

Razglas.
C. kr. domobranski pešpolk št. 27 oddaja po pismeni pogodbi dobavo od ca
600 q ovsa.
Prostor oddaje, Ljubljana, domobrankska vojašnica.
Oddajna razprava se vrši dne 28. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne v računski pisarni nadomestnega kadra tega polka v Ljubljani, stara domobrankska vojašnica, I. nadstropje, vrata št. 68, kjer se tudi lahko ob delavnikih od 9. do 11. ure dopoldne vpogledajo dobavni pogoji in tudi druga pojasnila dobe.
Ljubljana, dne 7. septembra 1911.
Od upravne kom. c. kr. domobr. pešpolka 27 v Ljubljani.

Usposobljenostna izkušnja (Inteligenci izpit.)
za enoletno prostovoljsko službo v vojski!
Mladič, ki še pravočasno žele napraviti omenjeni izpit, dobe v to pri podpisnem zavodu uspešno pripravo. V ta namen se odprva z 18. septembrom posebni naučni tečaj.
„Prvi zagrebški vojaško pripravljalni zavod“
Zagreb, Kukovičeva ulica št. 15.
2934

Krompir
brezhiben, lep ter prebran
kupuje v vsaki množini
tvrdka Jv. A. Hartmann naslednik A. Tomažič
Ljubljana, Marije Terezije cesta.

M. Kocjan
nasproti „Zlate kaplje“
priporoča cenj. damam velike izbire bandaj, gumij. nogavice, ravnodržcev, priprav za belnice, novorojenčke, potrebščin za babice, kirurg. obvoz itd. — Največja zaloga najnovejših stankov, držel za kelke, pral, živetke, higienične živetke za otroke, nogavice itd. ter več specialitet za dame. — Izdelovanje stankov po meri, kjer se tudi snažijo in popravljajo.
Izposojevanje tehtnice za novorojenčke. 3115 Izposojevanje tehtnice za novorojenčke.

„SLAVIJA“
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond K 53,758.233-24. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 115,300.003-01.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskolzi slovensko-narodno upravo.
Vsa poslovanja daje
Cigar pisarna so v
lastni bančni hiši
Generalno zastopstvo v Ljubljani
v Gosposki ulici št. 12.

Dobro računal!

in prav izveliko se ene gospo-
diše, ki uporabljajo pridatek za
kave "svojim gospodinjstvom" prava-
voga: Francka: s kavim "linčkom" iz zagrebške tovarne.
Kakovost "pravoga: Francka:" se je mnoga desetletja kot naj-
bolj ugajajoča, njegova izdatnost kot najkropnejša izkazala.

Hotel Südbohn v Gorici

Telovadni trg.

Naznanjamo slavnemu občinstvu, da smo poverili
vodstvo imenovanega hotela s 1. septembrom t. l.

gosp. Josipu Szalay,

ki je služboval doslej kot plačilni natak v tem pod-
jetju. Strokovna zmožnost njegova je obče znana.

Prosimo slavno občinstvo, naj to velevažno pod-
jetje, katero naj bi služilo v prvi vrsti domačim
potrebam, v drugi pa tujskemu prometu in v po-
vzdigo mesta Gorice, izdatno podpira.

Trgovsko-obrtna zadruga.

Oglejte si!

veliko zalogo koles z originalno znamko

„Puch 1911“

pri **Fr. Čudnu**, trgovcu v Ljubljani

Prešernova ulica — samo nasproti frančiškanske cerkve.

Raznih znamk kolesa od K 110 — naprej vedno v zalogi.

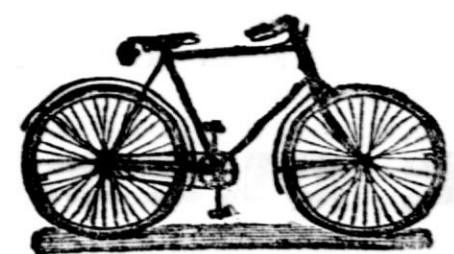
Zaloga šivalnih strojev:

Singer in Ringschiff.

Pouk za vezenje s strojem brezplačno.

Ceniki zastoj in poštnine preste.

Edino zastopstvo za Kranjsko!

Anton Šarc, Ljubljana

Izdelovanje perila, pralnica in svetilniškalnica
z električnim obratom priporoča zelo dobro in so-
:: lidno izdelano perilo po nizkih cenah. ::

Opreme za neveste.

Perilo za deklice in dečke za zavode. Platno, šifon
in švicarske vezene se kupijo zelo ugodno, dalje
rjuhe, brisalke, prti, prtiči, nogavice, maje.

Perilo „TETRA“

za gospode in gospe: Kdor trpi na protinu, revma-
tizmu, ischias, naj nosi le to perilo, in bo ta
:: poskušnja vsakega zadovoljila. ::

VZORCI NA RAZPOLAGO.

Vse

na tukajšnjih in zunanjih učnih zavodih vpeljane

šolske knjige

v predpisanih izdajah, v veliki množini vedno v zalogi

v trgovini s knjigami in muzikalijami

Kleinmayr & Bamberg

Ljubljana, Kongresni trg 2.

Seznami učnih knjig se dobivajo zastoj.

Denar po 6%

se išče v narodne namene. Glavnica se vrnjži.

Ponudbe pod šifro „Narodni nameni“
na upravištvo „Slov. Naroda.“ 3067

Pristen dober brinjevec

se dobi pri 4220

L. SEBENIKU v Spod. Siški.

Grofovski kolegij Wa dsee Gorica.

Edini moški zavod z nemško
ljudsko šolo koncesijonirano od
c. kr. šolske oblasti.

Sprejmejo se tudi mladeniči, ki obisku
jejo v mestu srednjo šolo — Letna
pensija 500 K za ljudsko, 700 K za
srednjošolske učence. — Natančna po-
jasnila daje **ravnateljstvo.**

Prostovoljno se prodaja

hiša

v Florijanski ulici

na jako ugodnem prostoru (vogalu).
Stavbišče meri 396 m² in je hiša eno-
nadstropna. — V nji se nahaja 11 sob
4 kuhinje, 4 kleti drvarnice in dr. —
Hiša je posebno za trgovca ali obrtni-
ka prikladna. — Pogoji ugodni. — Po-
jasnila daje pisarna 3014
c. kr. notarja Ivana Plantana v Ljubljani.

Uradniško hranilno društvo
v Gradcu, Herrengasse 7, II. nadstr.

Osebni kredit posojila za ranžiranje

3408 in dolgoroka
aradnikom, profesorjem, učiteljem,
penzionistom i. dr. pod najugodnejšimi
pogoji, eventualno tudi brez porokov proti
enkrafnemu plačilu v poroštveni sklad.
Mesečni obrok za posojilo 200 K znaša pri
5 letnem vračanju 4 K v številu obresti. Pred-
stroškov nikakih. Natančnejše izprospektov.
Nadaljna pojasnila daje
Josip Kosem, Ljubljana, Krakovski nasip 22.

Službe išče

44 letni bivši trgovec, zmožen slo-
venskega, hrvaškega, nemškega in
italijanskega jezika, absolvent nekdanje
deželne vino- in sadjerejske šole.

Je splošno trgovsko izobražen,
vešč slovenske in nemške korespon-
denca in knjigovodstva. Dobro izurjen
v kletarstvu, sadjereji in pogojzdovanju.
Vešč v žitni stroki in v trgovini z
mlevskimi izdelki. Ima veselje do
trgovskega potovanja po Gorenjskem
in Notranjskem, kjer je že potoval.

Sprejme službo oskrbnika, skla-
diščnika, kletarja, trgovskega potnika
ali kaj primerne sploh.

Nastop službe lahko 1. oktobra t. l.
Cenjene ponudbe se prosi naslo-
viti do 20. t. m. na upravištvo „Slo-
venskega Naroda“ pod geslom:
„Zanesljiva vstrajna moč“.

Fotografske aparate

kačor tudi vse v to stroko spadajoče
potrebščine ima v zalogi

fotomanufaktura in drogerija „Adrija“

oblastveno koncesijonirana prodaja strupov
2798 v Ljubljani,

Selenburgova ulica št. 5.

Temnica na razpolago.
Zunanja naročila z obratno pošto.
Zahtevajte cenikel!

Trdka

Gričar & Meiač

Ljubljana, Prešernova ulica št. 5 + 9

prilpota

svojo velikansko zalogo zgotovljenih obleh
vsake vrste za gospode, dečke in otroke.

Najnovejše v
konfekciji za dame in deklice.

Solidna in točna potrežba, najnižje cene.

šolske potrebščine

vseh vrst se dobe po najnižjih cenah v

Narodni knjigarni

v Prešernovi ulici št. 7.

Prva največja eksportna trdka ur, zlatnine in srebrnine

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg (nasproti rotovžu) in Sv. Petra cesta 8

Nikelasta moška ura z veržico od K 4-50 naprej
Prava srebrna „ „ „ „ „ 9-70 „
14 kar. zlata „ „ „ „ „ 44- „
Nikelasta damska „ z veržico „ „ 8-50 „
Prava srebrna „ „ „ „ „ 9-50 „
14 kar. zlata „ „ „ „ „ 20- „
Uhani zlato na srebro „ „ „ 1-80 „
14 kar. zlati uhani „ „ „ 4-50 „

Lastna tovarna ur v Svici.

Tovarniška znamka „Iko“.

Telefon št. 273.

Telefon št. 237.

šolske knjige

za ljudske in srednje šole,
učiteljske in licej, za obrtne
in strokovne šole

ima v najnovejših izdajah
v zalogi

„Narodna knjigarna“

v Ljubljani,

v Prešernovi ulici šte. 7.